

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE ve SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ YEREL
COĞRAFYA ÖĞRETİMİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ

BURAK ÇAVDAR

İzmir
2022

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ve SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ YEREL
COĞRAFYA ÖĞRETİMİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ

BURAK ÇAVDAR

DANIŞMAN
DOÇ. DR. ALİ EKBER GÜLER SOY

İzmir
2022

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yerel Coğrafya Öğretimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

07/02/2022

Burak ÇAVDAR

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 28/02/2022

Tez Başlığı:

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yerel Coğrafya Öğretimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 104 sayfalık kısmına ilişkin, 26/02/2022 tarihinde tez danışmanım tarafından Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (Turnitin-Tez İntihal Analiz Programı) aşağıda belirtilen filtreleme tiplerinden biri (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 22 dir.

- <http://www.kutuphane.deu.edu.tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/> adresindeki Tez İntihal Analiz Programı Kullanım Kılavuzunu okudum ☒

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15) ☐

Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30) ☒

☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☐ Kaynakça hariç, ☐ Alıntılar dâhil, ☐ Altı (6) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☒ Kaynakça dâhil, ☒ Alıntılar dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. ☒	
EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde. ☒	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : Burak ÇAVDAR
Öğrenci No : 2018950085
Anabilim Dalı : Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Programı : Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yüksek Lisans
Statüsü : Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐

ÖĞRENCİ

Burak ÇAVDAR
28.02.2022

DANIŞMAN

Doç.Dr. Ali Ekber GÜLERSOY
28.02.2022

Açıklamalar

1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun kutucuğu (□) işaretleyerek doldurunuz.

Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 (232) 3018026 veya ali.tas@deu.edu.tr) başvurunuz.

2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu* formu tezin citilenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.

3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.

4: Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak **tez başlığının tamamı**, Yazar Adı (author's first name) olarak **öğrencinin adı**, Yazar Soyadı (author's last name) olarak **öğrencinin soyadı** bilgisini yazınız.

TEŞEKKÜR

Hayatım boyunca beni zor şartlarda ellerinden geleni yaparak büyüten annem Zeliha ÇAVDAR, babam Kamil ÇAVDAR ve abim Muhammet ÇAVDAR’a, eğitim hayatımda bana farklı bir bakış açısı kazandırarak gelişmemi sağlayan Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalındaki bütün saygıdeğer hocalarıma, bu çalışmada her türlü kolaylığı sağlayan Araştırma Görevlisi Galip ÖNER hocama ve beni en zor zamanımda ayağa kaldıran, karakteriyle kendime örnek aldığım değerli insan, çok kıymetli hocam Doç. Dr. Ali Ekber GÜLERSOY’a bana katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı ve Alt Problemler	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Sayıtlılar	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Tanımlar	5
BÖLÜM II.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE / KAVRAMSAL ÇERÇEVE / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	
.....	6
2.1. Eğitim.....	6
2.2. Öğretim	7
2.2.1. Öğretim stratejileri	7
2.2.1.1. Sunuş Yoluyla Öğretim.....	8
2.2.1.2. Buluş Yoluyla Öğretim	9
2.2.1.3. Araştırma- İnceleme Yöntemiyle Öğretim.....	9
2.3. Sosyal Bilgiler	10
2.3.1. Sosyal Bilgilerin Amaçları	11
2.4. Coğrafya.....	13
2.4.1. Coğrafya İlkeleri	15
2.4.1.1. Dağılım ilkesi	15
2.4.1.2. Bağlantı İlkesi	15
2.4.1.3. Nedensellik İlkesi.....	16

2.4.2. Coğrafya Eğitimi.....	16
2.5. Sosyal Bilgiler ve Coğrafya	17
2.6. Yerel Coğrafya	19
2.6.1. Yerel Coğrafya Öğretimi.....	20
2.6.2. Sosyal Bilgilerde Yerel Coğrafya Öğretimi	21
2.6.3. Şehrimiz Dersi ve Yerel Coğrafya Öğretimi.....	23
2.6.4. Yerel Coğrafya Öğretimiyle İlgili Yaklaşımlar	23
2.6.4.1. Otantik Öğrenme Yaklaşımı	24
2.6.4.2. Okul Dışı Eğitim Yaklaşımı.....	25
2.6.4.3. Yer Temelli Eğitim Yaklaşımı	27
2.6.5. Yerel Coğrafya ile İlgili Öğretim İlkeleri	29
2.6.5.1 Somuttan soyuta ilkesi	29
2.6.5.2. Yakından uzağa ilkesi	30
2.6.5.3. Aktivite ilkesi.....	30
2.6.5.4. Güncellik ilkesi	30
2.6.5.5. Hayatîyet ilkesi.....	31
2.7. İlgili Araştırmalar.....	31
BÖLÜM III	34
YÖNTEM.....	34
3.1. Araştırmanın Modeli/Deseni	35
3.2. Verilerin Analizi.....	35
3.3. Katılımcılar	36
3.4. Veri Toplama Süreci ve Araçları	40
3.5. Geçerlilik ve Güvenirlilik.....	41
3.6. Araştırmacının Rolü	41
BÖLÜM IV	42
BULGULAR.....	42
4.1. Birinci soruya ilişkin bulgular.....	42

4.2. İkinci soruya ilişkin bulgular	43
4.2.1. İki (a) sorusuna ilişkin bulgular	46
4.2.2. İki (b) sorusuna ilişkin bulgular	48
4.3. Üçüncü soruya ilişkin bulgular	50
4.4. Dördüncü soruya ilişkin bulgular	52
4.5. Beşinci soruya ilişkin bulgular	54
4.6. Altıncı soruya ilişkin bulgular	56
4.7. Yedinci soruya ilişkin bulgular	57
4.8. Sekizinci soruya ilişkin bulgular	59
4.9. Dokuzuncu soruya ilişkin bulgular	61
BÖLÜM V	63
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	63
5.1. Tartışma	63
5.2. Sonuç	66
5.2.1. Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar	67
5.2.2. İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar	67
5.2.3. Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar	67
5.2.4. Dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlar	68
5.2.5. Beşinci alt probleme ilişkin sonuçlar	68
5.2.6. Altıncı alt probleme ilişkin sonuçlar	68
5.3. Öneriler	69
KAYNAKÇA	71
EK 1.	82
EK 2. Görüşme Soruları	83
EK 3. Uygulama İzinleri	87

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1	36
Şekil 2.....	37
Şekil 3.....	38
Şekil 4.....	39
Şekil 5.....	40

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1	42
<i>Öğretmen adayların yerel coğrafya öğretimi tanımına ilişkin bulgular.....</i>	42
Tablo 2	43
<i>Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde yerel coğrafya öğretiminden nasıl yararlanabileceklerine dair bulgular.....</i>	43
Tablo 3	46
<i>Öğretmen adaylarının hangi konuların öğretiminde başvurulabilirliğine dair bulgular</i>	46
Tablo 4	48
<i>Öğretmen adaylarının yapılabilecek uygulamalara dair cevapları.....</i>	48
Tablo 5	50
<i>Öğretmen adaylarının yerel coğrafya etkinlikleri yaptırmanın kazandıracağı yararlarla ilişkin bulgular.....</i>	50
Tablo 6	52
<i>Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde yerel coğrafya öğretimi kapsamında hangi konuların yer almasını istediklerine ilişkin bulgular</i>	52
Tablo 7	54
<i>Öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminin uygulanabilirliğine ilişkin bulgular</i>	54
Tablo 8	56
<i>Öğretmen adaylarının okul çevresi kapsamında yerel coğrafya öğretiminde kullanabileceklere coğrafi unsurlara ilişkin bilgiler</i>	56
Tablo 9	57
<i>Öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminde karşılaştıkları ya da karşılaşılabilecekleri sorunlara ilişkin bulgular</i>	57
Tablo 10	60
<i>Öğretmen adaylarının nitelikli bir yerel coğrafya öğretimi gerçekleştirilebilmesi önerilerine ilişkin bulgular</i>	60

<i>Tablo 11</i>	62
<i>Öğretmen adaylarının görüş ve önerilerine ilişkin bulgular</i>	62

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ YEREL COĞRAFYA ÖĞRETİMİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Çalışma kapsamında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretimiyle ilgili görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi üçüncü ve dördüncü sınıflarında okuyan 23 gönüllü katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Çalışmada nitel yöntem kullanılmıştır. Verilerin analizi için “betimsel analiz” ve “içerik analizi” kullanılmıştır. Çalışma kapsamında Öner (2016) tarafından hazırlanmış “Görüş Formu” soruları, bu çalışma kapsamında izin alınarak kullanılmıştır. Bulgular kısmında çalışma ile elde edilen sonuçlar tablo halinde sunulmuştur. Tartışma ve sonuç bölümünde ise bu çalışmada elde edilen veriler ile diğer çalışmalar kıyaslanarak benzer ve farklı yönler ortaya koyulmuştur. Çalışmada elde edilen veriler diğer çalışmalar ile büyük oranda benzerlik göstermiştir. Katılımcılar, genel olarak yerel coğrafya öğretiminin Sosyal Bilgiler Dersi kapsamında kullanılabilir olduğunu ve yerel coğrafya öğretimine önem verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Söz konusu kapsamda çalışmanın sonuç kısmında bazı önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretmen adayları, yerel coğrafya öğretimi

ABSTRACT

INVESTIGATION OF SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES' VIEWS ON LOCAL GEOGRAPHY TEACHING

Within the scope of the study, it was aimed to examine the views of social studies teacher candidates about local geography teaching. For this purpose, interviews were conducted with 23 volunteer participants studying in the third and fourth grades of Dokuz Eylül University Buca Education Faculty. Qualitative method was used in the study. For the analysis of the data, "descriptive analysis" and "content analysis" were used. Within the scope of the study, the "Opinion Form" questions prepared by Öner (2016) were used with permission. In the findings section, the results obtained with the study are presented in tabular form. In the discussion and conclusion part, similar and different aspects are revealed by comparing the data obtained in this study with other studies. The data obtained in the study showed highly rate similarities with other studies. Participants generally stated that local geography teaching can be used within the scope of Social Studies Course and local geography teaching should be given importance. In this context, some suggestions are given in the conclusion part of the study.

Keywords: Social studies, teacher candidates, local geography teaching

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu kısmında problem durumu, amaç ve önem, problem cümlesi ve alt problem cümleleri, sınırlılıklar, varsayımlar ile tanımlara değinilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim; tarihimizin, kültürümüzün, maddi ve manevi varlıklarımızın geçmişten bugüne, bugünden geleceğe taşınmasını sağlayan en büyük etkidir. Eğitim sayesinde insanlar geçmişini ve geçmişinden kalan mirası öğrenerek geleceğe taşır. Ayrıca eğitim sadece bu mirası geleceğe taşımakla kalmayıp bu süreç içerisinde yeni bilgi ve değerlerinde ortaya çıkmasını sağlar (Yavuz, 2018, s. 2). Böylelikle insanlar eğitim sayesinde hem kendi hayatlarını şekillendirip yön verebilirken hem de başkalarının hayatlarına dokunabilirler. Eğitimin bu işlevselliği onun tüm toplumların olmazsa olmazı konumuna gelmesini sağlamıştır (Şimşek, 2020, s. 1).

Ertürk'e göre (aktaran Demirel ve Kaya, 2020), “Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik davranış değişme oluşturma sürecidir”. Genel olarak baktığımızda eğitim bilimcilerin “eğitim” kavramı üzerinde uzlaştığı tanım bu olmasına rağmen söz konusu tanımın günümüzde yetersiz kaldığını ifade eden görüşler de mevcuttur.

Eğitimin bugününe baktığımızda eğitimden beklenenin sadece istendik davranış değişme süreci değil bireylerin ihtiyaçlarının göz önüne alınarak, onların sahip oldukları yeteneklerin farkına varılması ve bunların geliştirilmesi olduğu gözlemlenmektedir (Yılmaz, 2020, s. 2). Buna göre eğitim kavramının beklentiler göz önüne alındığında birden çok tanımının yapılmasının normal olduğu ancak genel anlamda eğitimden beklenenin bireyin değişmesi olduğu söylenebilir (Oktay, 2020, s.15).

Eğitimden beklenen bu değiştirme işlevinin planlı, programlı ve düzenli şekilde yapıldığı yerlerden biri ise okullardır. Okullar, öğretmenler ve çeşitli materyaller aracılığıyla bireyde istenilen davranış değişikliklerinin oluşumunda rol alan kurumlardır. Bu kurumlar öğretmenler, dersler ve çeşitli materyaller ile bu görevi yerine getirmeye çalışmaktadırlar.

Okullarda verilen Sosyal Bilgiler dersi bu değişikliğin gerçekleşmesinde öncü rol oynayan derslerden birisidir. Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilere insan ilişkileri ve vatandaşlık yeterlikleri kazandırmak için disiplinler arası yaklaşımdan yola çıkarak tarih, coğrafya, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji ve sosyoloji gibi sosyal bilimlerin bir araya getirilmesiyle etkin, üretken, sosyal ilişkileri iyi ve vatandaşlık yeterlilikleri kazandırılmış bireyler yetiştirmeyi amaçlar (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2015). Bu ders içerisinde yer alan farklı sosyal bilimlerin birleşiminden meydana gelen Sosyal Bilgiler dersi ilkokul ve ortaokul düzeyine indirgenerek öğrencilere sunulmuştur. Farklı disiplinlerin oluşturduğu bu alanda o disiplinlere ait olan kazanım, beceri, öğretim ve ders programlarının ön planı çıktığı görülmektedir (Koçoğlu ve Aydın, 2017, s.61).

Sosyal Bilgiler dersi içerisinde yer alan disiplinlerden olan Coğrafya disiplini bu dersin içeriğinin oluşmasına önemli katkılar sunar. Coğrafya disiplininin öğretilmesi ise Coğrafya dersi ile yapılır. Coğrafya dersi, lise kapsamında coğrafya adı altında, ilkokul ve ortaokul kademesinde ise hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinin içeriğiyle öğrencilere aktarılmaktadır (Kızılcıaoğlu, 2006, s.83).

İnsana yaşadığı çevreyi öğreten coğrafya alanının ilkokul ve ortaokul düzeyinde verilmesi çok önemlidir. Bu dönemde verilen coğrafya bilgileri öğrencilerin yaşadığı dünyayı doğru bir şekilde algılayarak bulunduğu çevreden en iyi şekilde yararlanmasına yardımcı olacaktır (Şahin ve İnce, 2020, s.2). Bu sayede öğrenciler coğrafi bilgilerinin temellerini atarak gelecekte bu alandan doğru bir şekilde istifade edebileceklerdir.

Coğrafi bilgilerin doğru ve etkili bir şekilde kullanılması ve bu bilgilerin kalıcı olması için de iyi bir eğitim alınması şarttır. İyi bir eğitim için de derslerde verilen bilgilerin hayatımızda bir karşılığının bulunması ve hayatımızda karşılığı bulunan nesne, durum, olaylardan ise bize verilen bilgiler sayesinde yararlanmamız gerekir (Akınoğlu, 2005, s.77). İlkokul ve ortaokulda sosyal bilgiler dersi kapsamında verilen coğrafya eğitiminin iyi bir şekilde öğretilmesi için hayatımızın içinden örneklere hem ders içinde hem de müfredat kapsamında bol bol yer verebiliriz. Nitekim iyi bir coğrafya eğitimi için yaşamda karşılığı olan, günlük hayattan örneklere yer verilmelidir (Değirmenci, 2019, s.75).

Yaşamda karşılığı bulunan bir coğrafya eğitimi vermek için yerel coğrafyadan yararlanmak gerekir. Yerel coğrafya, yeryüzünün belirli sınırlı bir alanının coğrafi tek bir açıdan ya da bütün açılardan incelenmesi olarak ifade edilebilir (Öner ve Memişoğlu, 2018, s. 194). Bu ifadeden yola çıkarak bu sınırlı alanı yaşadığımız çevre ile ilişkilendirebiliriz. Bu

çevrenin coğrafi yönlerden öğretilmesi öğrencilerde verilen bilgilerin kalıcılığını ve kullanılabilirliğini arttıracaktır. Ayrıca yakın çevrenin kullanımına daha fazla önem verilmesi ile öğrencilerin temel coğrafi becerileri kullanma yeterlilikleri de artacaktır (Tomal, 2009, s. 229).

Yerel coğrafya sayesinde öğrenciler yakın çevreden yararlanarak öğrenmelerini gerçekleştirebileceklerdir. Coğrafya biliminde yakın çevreden yararlanılması yeni bir durum da değildir. İlkçağda bile coğrafya ile ilgili yapılan çalışmaların büyük bir bölümü yakın çevrenin tanıtılmasına yönelik olmuştur (Özgen, 2012, s.4). Bu açıdan bakıldığında günümüzde yerel coğrafyadan yararlanılarak günlük yaşamımızda karşımızda olan coğrafi unsurların eğitim programları aracılığıyla öğretime dahil edilmesi gereklidir. Sonuç itibarıyla hayatta edindiğimiz birçok bilgi hayatımızın içinden geldiği gibi, verilen bilgilerinde tekrar bir şekle dönüştürülerek hayatımıza geri dönmesi gereklidir. Coğrafya alanında da yerel coğrafya öğretimi sayesinde bunu gerçekleştirebiliriz.

Yerel coğrafya öğretimi sayesinde öğrenciler sadece bilgiyi alıp, bilginin kalıcılığını sağlayıp, bilgiyi günlük hayatta kullanmakla da kalmaz. Derslerde yerel coğrafi unsurlardan yararlanılması sayesinde öğrenciler coğrafyaya daha fazla önem verir ve bu alana merakları artar (Xuandao, 2012, s.1). Ayrıca yaşadıkları yerin ya da öğretimi yapılan yerin özelliklerini derinlemesine öğrenerek o yer ile arasında bir bağ kurmak suretiyle o yere olan bağlılık ve sevgileri de artar (Xiurong, 2016, s.1). Bu öğretim yaklaşımıyla Coğrafya dersinin içerisinde yer alan coğrafya konularının eğitim hayatımızın ilk yıllarında verildiği sosyal bilgiler dersi kazanımlarının gerçekleştirilmesi için öğretmenlere büyük bir iş düşmektedir. Verilmesi istenilen bilgi, beceri ve kazanımların okullarda öğretilmesinde büyük payı olan öğretmenlerimizin daha üniversite sıralarında bu tarz öğretilere yönelik düşünce, görüş ve önerileri önemsenmeli ve bu veriler ışığında öğretmen eğitimleri de şekillendirilmelidir. Sözü edilen nedenle yerel coğrafya öğretimiyle ilgili sosyal bilgiler öğretmen adaylarının düşünce, görüş ve önerileri önemsenerek bu çalışmanın yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Daha önce mesleğe başlamış öğretmenlerle bu çalışmanın yapılmış olması ve öğretmen adaylarıyla herhangi bir çalışmaya rastlanılmamış olması da böyle bir çalışmanın yapılması gerekliliğine dair önemi bir kat daha arttırmıştır. Bu nedenle sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretimiyle ilgili görüşleri incelenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmamızın problem cümlesi “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yerel Coğrafya Öğretimiyle İlgili Görüşleri nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

1.3. Araştırmanın Amacı ve Alt Problemler

- 1) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretimi hakkında bilgileri ne düzeydedir?
- 2) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminin uygulanması hakkında görüşleri nelerdir?
- 3) Sosyal bilgiler öğretmen adayları sosyal bilgiler dersi kapsamında yerel coğrafya öğretiminden hangi konuların öğretiminde yararlanabilir ve hangi konuların yer almasını isterler?
- 4) Sosyal bilgiler öğretmen adayları okulun bulunduğu çevreden genel olarak hangi coğrafi unsurları kullanabilir?
- 5) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminin yararlılığı hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- 6) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretimi hakkındaki görüş ve önerileri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Sosyal bilgiler, birçok disiplinin birleşimiyle oluşturulmuş disiplinlerarası bir alandır. Bu disiplin alanı içerisinde tarih, coğrafya, ekonomi, antropoloji, arkeoloji, sosyal psikoloji, günümüz dünya sorunları gibi çeşitli alanlardan bilgiler yer almaktadır. Bu bilgiler, ilkokul 4. sınıf, ortaokul 5., 6. ve 7. sınıflarda öğretmenler tarafından sosyal bilgiler dersi kapsamında öğrencilere kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Bu temel bilgilerin öğretildiği dersin öğrencilerde kalıcı olması, kullanışlı olması beklenmektedir. Sosyal bilgiler kapsamında yer alan coğrafya bilgilerinin kalıcı olması içinde öğrencilerin edindiği bilgilerin kullanışlı ve kalıcı olması adına yerel kaynaklardan en doğru şekilde yararlanılması gerekmektedir. Bunun için de yerel coğrafya öğretiminden faydalanmak doğru olacaktır.

Daha önce mesleğe başlamış deneyimli öğretmenlerle yerel coğrafya hakkında bir çalışma yapılmış olmasına rağmen henüz mesleğe başlamamış öğretmen adayları hakkında bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretimiyle ilgili görüşlerinin ele alınması açısından bu çalışma önem arz etmektedir. Bu doğrultuda edinilecek bilgiler ilerleyen dönemlerde sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programının içerisinde bir takım değişikliklerin yapılmasını sağlayabilir.

1.5. Sayıtlar

1. Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerin ifade ettikleri görüşlerinin kendi görüşlerini doğrudan yansıttığı varsayılmıştır.
2. Görüş formu sorularının araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerini ifade etmesinde yeterli düzeyde olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Araştırmaya Dokuz Eylül Üniversitesi 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden gönüllü olarak seçilmiş 23 kişi katılmıştır.
2. Bu araştırmanın bulguları araştırmaya katılan öğrencilerin görüş ve düşünceleri ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Sosyal Bilgiler: “Sosyal bilgiler, toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonucunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanabilir” (Sönmez, 2010, s.3).

Coğrafya: İnsan ve mekan arasındaki ilişkiyi, doğal ve beşeri olayların dağılışlarını, nedensellik ilkesine bağlı olarak incelemeye çalışan bilimsel alan (Ünlü, 2014, s.1).

Yerel: “Sınırlı bir yerle ilgili olan, mevzii, lokal” (TDK, 2020).

Yerel Coğrafya Öğretimi: Yakın çevrede bulunan coğrafi unsurların kullanılarak coğrafya öğretiminde kullanılmasıdır (Öner, 2016, s.94).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE / KAVRAMSAL ÇERÇEVE / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

Eğitim insanın hayatının içinde var olan ve insanın hayatta kalma mücadelesine destek olan bir süreçtir. Bu süreç kimi zaman formal kimi zamanda rastlantısal (informal) olabilmektedir. Bir amaca yönelik zamanı ve mekanı belli olan planlı eğitime formal eğitim denirken okul dışında, plansız, bireyin çevresinden, ailesinden, iletişim araçlarından aldığı eğitime informal eğitim denir (Şahin, 2019, s. 4). Buna rağmen formal eğitim içerisinde informal, informal eğitimin içerisinde ise formal eğitim izleri görülebilmektedir (Bahar, 2019, s. 12). İnsanlar eğitim sayesinde hayatta karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmeye çalışmaktadır. Eğitimle edinilen bilgi ve beceriler insanın zorluklarla ve problemlerle baş etmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Eğitimin bu rolü kuşaktan kuşağa aktarılan bilgi ve deneyimlerle geleceğe götürmekte ve insanların yüzyıllardır edindikleri bilgi, beceri ve deneyimleri çeşitli yöntem, teknik ve materyallerle insanların hizmetine sunmaktadır. Eğitim, bu şekilde kültürel bir yaklaşım sergileyerek insanların içinde bulunduğu toplumdan etkilenmesini ve içinde bulunulan toplumun değerlerinin benimsemesini sağlayarak eğitimle kültür iç içe geçer ve böylece eğitim hem kültürü etkiler hem de kültürden etkilenir (Şahin, 2019, s. 2).

Eğitimin geçmişten günümüze hayatımızın birçok alanına etki etmesi, farklı fonksiyonlarının bulunması eğitim üzerinde tek bir tanımının yapılmasını zorlaştırmıştır. Ertürk'e göre (aktaran Ayas, 2020) eğitim, bireyin davranışlarında kasıtlı olarak ve kendi yaşantısı yoluyla istendik davranışlar meydana getirilmesidir. İlkel dönemde bu davranışlar çeşitli aletler yapmak, besinleri pişirmek, avlanmak gibi doğayla mücadele etmek için gözleme dayalı bir eğitim anlayışıyla ediniliyordu (Yılmaz ve Sarpkaya, 2014, s.5). Günümüzde ise eğitim sadece doğayla mücadele etmek için basit işlerin yapımını öğrenmekten ziyade daha zor ve karmaşık işlerin yapımı için gerekli olmaya başlamıştır.

Eğitimin öncelikli ilgi alanı sonradan kazanılan davranışlar ise de doğuştan edinilen davranışların geliştirilmesine de önem verir (Kale, 2019, s. 3). Bu yönüyle baktığımızda

eğitim aslında varoluşsal sürecimizde bizi biz yapan eylemlerimizin şekillenmesinde önemli bir görev üstlenmektedir. Günümüz toplumlarında bu eylemlerin şekillenmesinde, yaşamsal ihtiyaçların karşılanmasını sağlamak için eğitimin kurumsallaşması gerekliliği ortaya çıkmış ve bunun için okullar açılmıştır, ancak eğitim okul dışında da devam etmekte ve bireyin eğitimi yaşam boyu edindiği deneyimlerin toplamını oluşturmaktadır (Çalık, 2019, s. 4).

2.2. Öğretim

Önceden hazırlanan bir programa göre planlı, sistemli bir şekilde yürütülen, bireyi eğitmeyi amaçlayan, önceden hazırlanan bir programa göre öğretmen tarafından okulda yürütülen sürece öğretim denir (Bahar, 2019, s. 29). Ancak öğretim sadece okul içinde ve öğretmen tarafından yapılmaz. Öğretim anne, baba, çevre ve iletişim araçlarıyla gerçekleştirilebilirken, yeni yaklaşımlara göre okul içinde yapılan öğretimde öğretmen sadece aktaran değil düzenleyendir (Kıroğlu, 2020, s.12).

Öğretim kavram olarak bakıldığında ilköğretim, ortaöğretim gibi öğretimin yapıldığı kademeleri ifade ederken anlam olarak baktığımızda okul içi ve dışında öğrenmeyi sağlamak amacıyla yürütülen faaliyetlerin tamamını kapsar (Çıkılı, 2019, s. 17). Tanımlardan da yola çıkacak olursak eğitim kavramı her yerde ve her zaman yapılırken öğretim çoğunlukla okulda, öğretmen tarafından, düzenli ve sistematik bir şekilde yapılmaktadır. Sonuç olarak baktığımızda öğretime, eğitimin düzenlenmiş bir biçimde aktarılmasıdır diyebiliriz.

2.2.1. Öğretim stratejileri

Strateji kavramı, bir amaca ulaşmak ve o amacın gerçekleşmesinin sağlanması için kullanılacak yöntem, teknik ve araçların belirlenerek bir yol çizilerek uygulanmasını ifade eder (Erciyeş, 2019, s. 147).

Öğretim stratejileri kavramı ise buna benzer olarak öğretme-öğrenme sürecinde hedeflerin gerçekleşmesi, bilginin nasıl ve ne şekilde gerçekleştirileceğinin belirlenmesi için kullanılacak araç-gereç ve tekniklerin bir sınırını belirlemektedir.

Öğretme-öğrenme sürecinde öğretmenler bilginin öğretilmesini sağlamak amacıyla doğru zamanda ve doğru yerde, çeşitli etkinliklerle, öğrencinin katılımıyla yapılan, öğrencinin motivasyonunu arttıran farklı stratejiler kullanılmalıdır (Gregory and Chapman, 2012, s. 131). Bunların göz önüne alınarak yapıldığı öğretim süreci içerisinde öğretmenler çeşitli bilgilerin öğretiminde o bilginin öğretimine daha çok yarar sağlayacak stratejiyi seçerek bu süreci en etkin şekilde yürütebileceklerdir. Öğretim stratejileri denilince ilk olarak aklımıza gelen stratejiler;

1. Sunuş yoluyla öğretim stratejisi
2. Buluş yoluyla öğretim stratejisi
3. Araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisidir.

2.2.1.1. Sunuş Yoluyla Öğretim

Bazı stratejiler öğretmen merkezli bazı stratejiler ise öğrenci merkezlidir. Ausubel'in ortaya koyduğu sunuş yoluyla öğretim, öğretmen merkezli bir strateji olup öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşimin fazla olduğu, öğretmenin bilgiyi direkt olarak aktaran ve yorumlayan olduğu bir stratejidir. Bu stratejinin bilişsel alanın bilgi ve kavrama düzeyinde olan bilgilerin öğretimi, soyut konuların açıklanması, kısa zamanda çok bilginin öğretilmesi, zaman ve maliyet açısından ekonomik olması gibi nedenlerden dolayı etkili olduğu söylenebilir (Dursun, 2019, s. 107).

Faydalı yanlarına rağmen sunuş yoluyla strateji öğrenciler tarafından yanlış anlaşılmakta ve bu yüzden dersler karşılıklı monologlar şeklinde geçtiği için öğrencilerin derse olan ilgilerinin kaybolmasına neden olabilmektedir (Tok, 2021, s. 152).

Ayrıca bilgi ve kavrama düzeyi bilgileri için etkili bir strateji olduğu söylenen sunuş yoluyla öğretim stratejisinin bilginin kalıcılığına etkisi zayıf kalmakta ve öğrenilen bilgilerin

abuk unutulmasına neden olabilmektedir. Bu ğretim sosyal bilgiler dersinde bilgi ve kavrama düzeyinde olan bilgiler için kullanılabilir.

2.2.1.2. Buluş Yoluyla Öğretim

Bu ğrenme stratejisinde öğrencinin aktif olarak bilgiyi öğrenen olması amaçlanmaktadır. Buluş yoluyla ğretim stratejisi öğretmenin bilgiyi sunan kişi olmasını değil öğrenciye bilgiyi buldurmaya yönelik aktiviteler düzenlemesini öngörür. Buluş yoluyla öğrenme stratejisinin uygulanması sayesinde ğrenci, bir bilim insanı gibi düşünerek bilgiyi ayrıntılarıyla öğrenerek düşünme süreçlerini geliştirirken öğrencinin bilgiye ulaşması giderek kolaylaşır ve öğrenmeyi, öğrenme yöntemlerini de kendi içinde keşfeder (Güneş, 2016, s. 69).

2.2.1.3. Araştırma- İnceleme Yöntemiyle Öğretim

Araştırma-inceleme yoluyla ğretim stratejisi öğrenciyi sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerle yaşamlarında karşılaşabilecekleri problem durumlarıyla karşı karşıya bırakarak bilgi, beceri ve tutum kazanmasını amaçlayan, kalıcı öğrenmeyi hedefleyen ğrenci merkezli bir ğretim stratejisidir (Oban akıcıoğlu, 2011, s. 314-315). Bu strateji başlangıçta fen ve matematik gibi alanlarda kullanılmış ise de daha sonra birçok farklı alanda kullanıma uygun olduğu görülmüştür. Sünbül’n çalışmasında (aktaran, Turan, 2019), bu yöntemin herhangi bir alanda herhangi bir soruna çözüm bulmada en etkili strateji olduğu ifade edilmiştir.

Araştırma-inceleme yoluyla ğretim öğrencinin aktif olmasını sağlayacağından öğrencinin yenilikleri keşfetme, bilgiyi öğrenme, sorun durumlar karşısında hızlı çözümler bulma gibi süreçlerini de olumlu yönde etkileyecektir. Böylece hayatı boyunca karşılaşacağı sorunların üstesinden gelmeyi başarabilecektir. Araştırma-inceleme yoluyla öğretimin planlanması gerektirmesi, zaman ve ekonomik yönden bazı sorunlar çıkabilmesi dolayısıyla öğretmenler tarafından kullanılması zor olabilmektedir.

2.3. Sosyal Bilgiler

Sosyal bilgilerin kapsamı içerisinde yer alan dersler ilk olarak 19. yy döneminde okullarda okutulmaya başlanmışsa da, sosyal bilgiler ders olarak 20. yy başlarında Amerika’da ortaya çıkan sorunların çözümünde kullanılmış ve ortak bir vatandaşlık anlayışının oluşturulması amaçlanmıştır. Ancak 1916 yılında ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi bu yeni alana bir isim koyana kadar hiçbir yerde “sosyal bilgiler” terimi kullanılmamıştır (Öztürk, 2015, s. 23-24). Türkiye’de sosyal bilgiler dersi önceki zaman dilimlerinde farklı isimler ile verilmişse de ilk olarak 1968 yılında yayımlanan ilköğretim programında bu ad ile müfredata eklenmiştir (Kara, 2019, s.15).

İnsanın toplum içerisinde yaşayan bir varlık olması onun kültürlenme yoluyla içerisinde yaşadığı topluma ayak uydurmasını gerektirmektedir. Bu nedenle insanların yaşamının ilk yıllarından itibaren bu değerleri öğrenmesi gerekmektedir. İnsanın içerisinde yaşadığı toplumu tanıması ve kendini geliştirmesinde ilköğretim çağında birçok sosyal bilimin birleşimiyle oluşturulmuş olan sosyal bilgiler dersinin önemli bir katkısı vardır (Parmaksız ve Yanpar, 2006, s.160).

Sosyal bilgiler dersi kapsamı içerisinde antropoloji, arkeoloji, hukuk, coğrafya, tarih, ekonomi, sosyal psikoloji, felsefe, siyaset bilimi gibi birçok sosyal bilim yer alır. Bu sosyal bilim alanlarının somut olmaması nedeniyle öğrencilerin olaylar arasındaki sebep-sonuç ilişkisini anlayamaması bilgilerin aktarılmasını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle sosyal bilgiler dersi sosyal bilimlerin sistemleştirilerek öğrencilere aktarılmasını sağlar (Bilgili, 2019, s.30-31).

Sosyal bilgiler, olguların toplu bir biçimde sunulduğu, insanı mutluluğu erdiren, onun yaşamında kullandığı, örtük güçlerini açığa çıkaran, insanın yaşamını düzenleyen her türlü etkinliğin bilimsel kanıta dayalı bir bağ kurma sürecini ifade eden ve bu süreç neticesinde ortaya çıkan sağlıklı bilgiler olarak tanımlanabilir (Sönmez, 2010, s. 3). Bu ifadeye göre sosyal bilgilerin insanla ilgili olan şeylerin bilimsel bir süreç sonucunda ortaya çıkan durumlarla ilişkilendirildiğini anlamaktayız. Özellikle içerisinde birçok sosyal bilimin yer alması da bu ifadeyi doğrulamaktadır.

Bir başka ifadeye göre sosyal bilgiler, sosyal bilimlerden aldığı bilgileri ilkökul ve ortaokul düzeyine indirgeyerek sosyal, demokratik anlayışa sahip, iyi bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir derstir (Polat ve Aksoy, 2021, s.3). Ülkemizde 4, 5, 6, ve 7. sınıflarda okutulan sosyal bilgiler dersinin içeriğine göz attığımızda sosyal bilimlerin basite indirgenmiş şekilde bu ders kapsamında okutulduğunu görmekteyiz.

Sosyal bilgiler dersi, sosyal bilimlerin öğrencilerin anlayacağı düzeye indirgenerek onların insan-toplum ilişkilerini kavramalarına, toplumsal değerleri eleştiren, sorgulayan, sorumluluklarını bilen, çevresini tanıyan iyi vatandaşların yetişmesini sağlayan bir alandır (Kabapınar, 2019, s. 2-3). Buna göre sosyal bilimlerin basite indirgenmiş şekli olan sosyal bilgiler dersi birçok beceri ve değeri daha küçük yaşlar diyebileceğimiz dönemlerde bizlere kazandırmaktadır.

Nitekim sosyal bilgiler dersi, ilkökul ve ortaokul döneminde bizleri iyi ve etkin bir insan olarak hayata hazırlamayı hedefler (Yalçın ve Akhan, 2019, s. 843).

Tanımlardan hareketle sosyal bilgiler için çeşitli sosyal bilim alanlarından faydalanılarak hazırlanan, toplumsal beceri ve değerleri bizlere öğretmek içinde yaşadığımız toplum ve toplumları tanımamızı sağlayan, hayat mücadelemizde bizlere yardım sağlayacak bilgi ve deneyimleri bilimsel bir süreç içinde aktaran bir ders olduğunu söyleyebiliriz.

Bu ders ile öğrenciler çağdaş toplumların bir gerekliliği olan sorumlu vatandaş, bilinçli vatandaş kavramının temelini oluşturur. Sosyal bilgiler dersi bu temeli oluştururken sosyal bilimlerden faydalandığı için çok disiplinli bir alan haline gelmiştir.

2.3.1. Sosyal Bilgilerin Amaçları

Sosyal bilgilerde dersi disiplinlerarası bir yaklaşımla sosyal bilimlerin içeriğini aktaran bir derstir. Bu nedenle bu dersin çok çeşitli amaçları vardır.

“1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi’nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak şöyle ifade edilmektedir: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,
2. Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
3. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,
4. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,
5. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,
6. Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,
7. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,
9. Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesneler, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmeleri,
13. Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,
14. Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri,

15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,
16. Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,
17. Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,
18. Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır.” (MEB, 2018, s.8).

2018 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ifade edilen sosyal bilgiler dersinin özel amaçları yukarıdaki gibidir. Bu amaçlara baktığımızda sosyal bilgiler dersi ile hedeflenen amaçların vatandaş olma olgusunu benliğine yerleştirmiş, bilimsel düşünebilen, çağa ayak uydurabilen, geçmiş değerleri günümüze taşıyabilen, sorunlara karşı duyarlı olan ve çözüm üretebilen, kendinin farkında olabilen, hem kendi kültür ve coğrafyasını hem de başka kültür ve coğrafyaları tanıyabilen, insani değerleri bilen ve bu değerleri yaşamına aktarabilen vatandaşlar yetiştirmek olduğunu söyleyebiliriz.

Sosyal bilgilerin amaçları içinde yerel coğrafya öğretimi açısından bir değerlendirme yapacak olursak yerel coğrafya öğretimi sayesinde öğrencilerin 1. madde de yer alan vatanını ve milletini sevmeye duygusunu geliştirebileceğini, 5. madde de belirtilen yaşadığı çevreyi tanıma ve mekanı algılama becerisini geliştirebileceği, 6. madde de belirtilen çevre duyarlılığını kendi yaşadığı çevreden hareketle kazanabileceğini ifade edebiliriz.

2.4. Coğrafya

Coğrafya insanın dünya ile olan ilişkisinden doğmuş ve zamanla yeni bilgilerin ışığında genişlemiştir. İnsanların günlük hayatını kolaylaştırmak istemesinin sonucunda doğan alanlardan biri olan coğrafya insanın çevresini, ülkesini ve dünyasını tanımasını, bu alanlar hakkında bilgi sahibi olmasını ve sahip olduğu bilgileri kullanarak hayata adapte olmasını kolaylaştırmıştır. Böylelikle ilk çağlardan beri coğrafya hayatımızda önemli bir yer edinmiştir.

Doğanay ve Doğanay (2018)'ın çalışmalarında bahsettiği gibi Coğrafya; gé (yer) ve graphe (tasvir) kelimelerinin birleşerek géographe (geographica) yani yeryüzünün tasviri, anlatımı anlamına gelen bir terimdir. Bu terimin anlamına göre coğrafyanın dünyamızın anlatımıyla ilgilenen, yöntemli ve sistemli bir alan olması da coğrafyanın bilimsel bir yaklaşım içinde olduğunun göstergesidir. Coğrafya, insanların içinde bulunduğu mekânı anlamasını, anlamlandırmasını ve bu mekândan en iyi şekilde yararlanmasını sağlar. İnsanlar coğrafya sayesinde yaşadığı yeryüzünü, ülkesini, şehrini tanır. Bu bölgelerdeki kaynakları ve bu kaynakların nasıl kullanılacağını ve kullanılması gerektiğini öğretir. Yaşamımızın her alanında coğrafyadan faydalanırız. Nitekim coğrafyanın hayatımızın her alanına etki etmiş durumda olması bu bilime değişik anlamlar yüklenmesine sebep olmuştur.

Coğrafya yeryüzünün tamamında ya da bir kısmında ortaya çıkan olayların fiziki, beşeri ve ekonomik olayların etkilerini nedensellik, karşılıklık ve dağılış ilkelerine göre araştırıp inceleyen ve ortaya bir sonuç ortaya koyan bir bilimdir (Meydan, 2018, s. 5). Bu tanıma göre coğrafyanın yeryüzündeki olayların etkilerini bazı ilkelere göre araştırıp ortaya koyan bir bilim dalı alanı olduğu anlaşılmaktadır.

Coğrafya, insanın mekân ile olan ilişkisini, doğal ve beşeri olayların dağılışını nedensellik ilkesine bağlı olarak inceleyen, fen bilimleri ve beşeri bilimler arasında bir birleştirici vazifesi gören bilim dalıdır (Ünlü, 2014, s. 1). İnsanın mekân ile etkileşimine vurgu yapan coğrafyacılar coğrafyanın insan ve mekân ile arasındaki bağa dikkat çekmişlerdir. Coğrafyanın ilk zamanlarda mekânı anlamlandırma çabası nedeniyle ortaya çıktığı, daha sonralarda mekânı tanıyıp öğrenen insanın coğrafyaya başka bir görev yükleyerek bu bilimin görevinin mekân sevgisi aşlamaya evrildiği kabul edilmektedir (Tanrıku, 2019, s.19).

Coğrafya, insanın yaşadığı ortamın sürdürülebilir ve doğru kullanılması, bu ortamdaki sorunları görüp onlara doğru çözüm üretebilmesini sağlayan bir bilim alanıdır (Eser Ünalı ve Türker, 2020, s. 1). 21. yy. da küresel ölçekte yaşadığımız sorunlardan biri olan sürdürülemezlik dünyamızı tehdit eden bir sorundur. Bu nedenle dünyamızın geleceği için sürdürülebilir ortamlar ve bu düşüncenin temelini oluşturacak argümanlara ihtiyaç vardır. Coğrafya bu argümanları bize sağlayan bir bilim dalıdır. Alanın sağladığı bilgiler sayesinde bu soruna nitelikli çözümler üretebilir, sürdürülebilir bir ortam oluşturabiliriz.

Coğrafya yeryüzünü şekillerinin oluşumunu ve şekillerin oluşumundaki nedenleri ve yeryüzünde var olan canlı toplulukları ile onların yaşadığı doğal ortamları ve bunların dağılışlarını ortaya koyan bir bilim dalıdır (Atalay, 2001, s. 1).

Genel olarak tanımlardan bir sonuç çıkaracak olursak coğrafya; İnsanlar ve diğer canlı topluluklarını ve onların yaşadığı çevre ile ilişkilerini, insan-mekan arasındaki ilişkileri inceleyen ve bunları yaparken sistemli bir şekilde ilerleyen, nedensellik, karşılıklık ve dağılış ilkelerine göre hareket eden bir bilim dalıdır.

2.4.1. Coğrafya İlkeleri

Her bilim dalının bilim dalı sayılabilmesi için kendine özgü ilkelere sahip olması gerekmektedir. Coğrafya bilimini de bilim yapan kendine özgü bazı ilkelerinin bulunmasıdır. Bu ilkeler dağılış, bağlantı ve nedensellik ilkeleridir. Bir durum, olay ya da kavramın coğrafya ile ilişkilendirilmesi, bu ilkelere sahip olup olmadığıyla ilgilidir.

2.4.1.1. Dağılış ilkesi

Coğrafya biliminin konusunu oluşturan öznel ya da nesnel bilim konularının ülke, kıta, bölge gibi dağılış tarzlarını ve yayılış sahalarının sınırları ile bunların sebeplerini ifade eden ilkedir. Coğrafya biliminin en temel ilkesi kabul edilebilir. Bu ilke, amaca uygun haritalar yardımıyla ifade edilebilir. Dağılış ilkesinin cevap aradığı en önemli soru “*nerede?*” sorusudur (Doğanay, 2010, s.40).

2.4.1.2. Bağlantı İlkesi

Yaşadığımız evrende her şey birbiri ile ilişkilidir. Oluşan her durum bir başka durumun tetikleyicisi konumundadır. Basit bir örnek vermek gerekirse sınavdan düşük not almamız sınıfı geçemememize sebep olur. Her şeyin bir sebebi ve sonucu vardır. Bir sonuç bazen bir nedene bağlı olabilirken bazen de birçok nedeninin birleşmesiyle oluşmaktadır.

Coğrafyanın kapsamına giren her durumda birbiri ile bağlantılıdır. Örneğin depremlerin oluşumu levha hareketlerine bağlı olarak gerçekleşebilmektedir. Coğrafya özelinde bu sebep-sonuç ağını tespit edebilmek için bağlantı ilkesine ihtiyaç duyulur.

Bağlantı ilkesi coğrafi ortam ve insan arasındaki ilişkiyi incelerken doğal çevrenin doğal çevreyle etkileşimi, doğal çevrenin insanla olan etkileşimi ve insanın doğal çevreyle etkileşimi şeklinde ele alır (Akdemir ve Akengin, 2020, s.12).

2.4.1.3. Nedensellik İlkesi

Evrende her zaman bir değişim söz konusudur. Bu değişim evrendeki her maddeyi kapsar. Bu değişim sürecinde maddenin niteliği değişiklik gösterir. Bu değişim sürecinde bu değişime etki eden bir neden bulunur. İşte bu neden ile sonuç arasındaki ilişkiyi inceleyen ilkeye de nedensellik ilkesi denir. Bu ilke iki özellikte bulunabilir. İlk olarak bu ilkenin varlık bilimsel özelliği varlığın belirlenimci yorumuna karşılık gelir. İkinci olarak bilgi kuramsal yanına baktığımızda varlığın olgusal gerçekliğinin belirlenim sürecinde bilgi etmek için iki olay ya da olgu arasında neden-sonuç yoluyla açıklama yapmaya çalışır (Tay, 2010, s.174).

Her bilimsel alanda olduğu gibi coğrafya biliminde de gerçekleşen olayların sebep ve sonuçlarını ortaya koymak gerekir. Coğrafya olayların ve olguların sebep ve sonuçlarını sorular sorarak ortaya koyar. Örneğin Türkiye’de kırsal nüfusun son yıllarda neden azaldığını, soruların cevaplarını ortaya çıkararak anlamaya çalışır (Ünlü, 2014, s.25).

2.4.2. Coğrafya Eğitimi

Coğrafya yeryüzünü anlamamıza, yakın çevremizden başlayarak uzak çevremize kadar olan beşeri, ekonomik, siyasi, fiziki unsurları anlayıp anlamlandırmamıza yardımcı olan, bu unsurları öğrenip hayatımızda ihtiyaç duyduğumuz alanlarda ya da anlarda kullanmamızı sağlayan, ufkumuzu genişletip yeni fikirler üretmemizi sağlayan bir alandır.

Coğrafyanın geniş bir yapısı vardır. Bu yapının anlaşılabilmesi için sadece salt bilgi yığını şeklinde bir eğitim verilmesi coğrafi unsurlardan faydalanabilme olanağımızı azaltacaktır. Bu yüzden coğrafya eğitimi verilirken bazı hususlara dikkat etmemiz gerekecektir.

Coğrafya eğitimi, coğrafya alanını önce yakın çevremizden başlayarak dünyaya doğru içerisinde yaşadığımız ortamın özelliklerini karmaşıklıktan uzak bir şekilde, hayatın içinde var olan unsurları kullanarak verilmelidir (Akınoğlu, 2005, s. 80). Hayatımızın içinde var olan unsurların coğrafya eğitimi içerisinde kullanılması verilen eğitimin kalitesini arttıracaktır. Ayrıca yakından uzağa ilkesine bağlı olarak verilecek coğrafya eğitimi sayesinde öğrenciler somut olarak gördükleri coğrafi unsurları aldıkları diğer bilgiler ile genelleyebilecektir.

Coğrafya eğitimi, bireyin çevresini tanıyıp bu çevreden en iyi şekilde nasıl yararlanacağını öğrenmesini sağlamak için coğrafi bilinç kazanmasını amaçlayan öğretim etkinliklerinin tümünü kapsar (Ünlü, 2014, s. 41). Coğrafya eğitimi içerisinde yer alan geziler, gözlemler, deneyler vb. birçok etkinlik bireyin coğrafyadan nasıl yararlanılabileceğini göstermektedir. Coğrafya eğitiminde yapılacak olan etkinlikler verilen eğitimi sıkıcılıktan kurtaracaktır. Bu yüzden coğrafya eğitimi verilirken sık sık etkinliklere yer vermek gerekmektedir.

Coğrafya eğitim ve öğretimi, eğitim bilimleri esas alınarak bireyin yaşam boyu öğrenmesini sağlayacak bilgi ve becerileri kazandırarak bu bilgi ve becerilerin uygulanmasını sağlar (Çalışkan, 2020, s. 34). Bu açıdan bakıldığında coğrafya eğitimi ile verilecek olan bilgilerin bireyin yaşamına doğrudan katkı sunması hedeflenmektedir. Bununla birlikte coğrafya eğitimi, bireylerin yaşadıkları yerden başlayarak dünyaya doğru uzanan çevrenin anlaşılmasına ve araştırılmasına da imkan sunar (Akşid ve Şahin, 2011, s.3-4). Öğrencilerin anlamlı öğrenmelerini geliştirmek için onlara fırsatlar sunulmalı ve öğrencilerin bilimsel metot ve yöntemler kullanmasını sağlayarak onların bulundukları yerlerden başlayarak dünyaya doğru uzanan çevredeki coğrafi unsurları araştırmalarına ve kendi öğrenmelerini gerçekleştirmelerini imkan verilmelidir.

2.5. Sosyal Bilgiler ve Coğrafya

Sosyal bilgiler dersi 4.sınıftan itibaren öğretilen içerisinde birçok bilim dalından bilgilerin kullanıldığı ve bu bilgilerin harmanlanması ile etkin bir vatandaş oluşturmayı kendine amaç edinmiş bir derstir. Etkin bir vatandaşın oluşması için bireyin çevresini, ülkesini ve dünyayı tanıması da esastır. İlk ve en önemli amacı etkin vatandaş yetiştirmek sayılabilecek sosyal bilgiler dersinin bu amaca ulaşmasında coğrafya ayrı bir noktadadır

(Gençtürk, 2013, s. 36). Coğrafya ve sosyal bilgiler işbirliği sayesinde bireylerin bulundukları yerden başlayarak dünyaya doğru çevrelerini tanımları sağlanmaktadır. Bu da bulunduğu yeri, ülkesini tanıyan bireyin vatanseverlik duygularını geliştirip etkin bir vatandaş olarak yaşamına devam etmesini sağlar.

Coğrafya dersi sayesinde ülkemizin sahip olduğu madenler, doğal kaynaklar, gelenekler ve görenekler gibi birçok unsurun yanı sıra somut olmayan kültürel mirasımız da aktarılmaktadır. Bunun yanında barış, hoşgörü, sevgi, kardeşlik gibi değerlerimiz bu ders sayesinde kazandırılmaktadır (Meydan, 2019, s.98). Bu değerlerimizin öğretimi vatan ve vatandaşlık kavramı için ayrı bir öneme sahiptir. Çünkü bu değerlerin öğretimi ile ortak bir vatan bilinci oluşturulmaya çalışılır. Bu durumun gerçekleşmesi içinde sosyal bilgiler dersi ile coğrafya alanının sıkı bir ilişki kurması gerekmektedir. Böylece hedeflenen “etkin vatandaş” olgusunun ortaya çıkması sağlanabilir.

Sosyal bilgiler dersleri içerisinde yer alan nüfus, yerleşme, doğal çevre, afetler gibi coğrafi konu ve kavramların öğretilmesinde sosyal bilgiler ile coğrafya yakın işbirliği şeklinde hareket etmektedir (Yıldırım, 2019, s. 142). Coğrafya alanının içeriğinde yer alan bu kavramların yaşamın ilk yıllarında öğretiminde de sosyal bilgiler ve coğrafya ilişkisi önem arz etmektedir. Bu kavramların iyi öğretilmesi sayesinde lise döneminde alınacak olan coğrafya dersinin temeli oluşturulmaya çalışılmakta coğrafi bilgi ve becerilerin gelişimi sağlanmaktadır.

Son yüzyıllarda dünyamız hızla küresel bir köy haline gelmiştir. Bu nedenle üzerinde yaşadığımız dünyada sadece kendi kültürümüzü, değerlerimizi, kendi içimizdeki olguları, olayları ve unsurları bilmek artık yeterli gelmemektedir. Sosyal bilgiler dersi dünya üzerindeki farklı unsurları, olayları her yönüyle tanıtarak, bu olayların nedenlerini ortaya koyarak, insanın sosyal ve fiziki çevresiyle geçmiş, günümüz ve gelecek bağlamındaki etkileşimlerini belirler (Dönmez, 2003, s. 31). Sosyal Bilgiler dersinin bu işlevini yerine getirebilmesi için farklı bilgilere ihtiyacı vardır. Sosyal bilgilerin bu amacına ulaşmasını sağlayan bilgilerin kaynağı ise coğrafya alanından alınan kaynaklardır. Bilindiği gibi sosyal bilgiler tek başına bir alan değildir. Bu nedenle diğer alanların bilgilerine ihtiyaç duymaktadır. Bu yüzden sosyal bilgiler dersinde verilmesi amaçlanan coğrafi bilgi ve becerilerin kaynağı da coğrafya alanından alınan bilgilerle sağlanmaktadır.

2.6. Yerel Coğrafya

21. yy küresel etkilerin kendisini fazlasıyla hissettirdiği bir yüzyıl olmuştur. Dünyamız içerisinde insanlar bir ülkeden bir ülkeye saatler içerisinde yolculuk yapabilmekte, bir haber saniyeler içerisinde dünyamızın her yerinde okunabilmekte hatta bir ülkede başlayan gösteriler günden güne başka bir ülkeye sıçrayabilmektedir. Eski yüzyıllara baktığımızda bir haberin yayılması veya bir yerden bir yere ulaşımın sağlanması günler, aylar, yıllar alabilmekteydi. Bugün bu hızlı erişim bize küreselleşme kavramını kazandırmış ve dünyamızı adeta küçük bir mahalleye çevirmiştir. Tabi ki insan kendi ülkesinden başka yerleri de görmek, başka yerlerde olan biten haberleri de okumak isteyecektir. Bu yüzden insanlar buraları merak edecek ve buralar hakkında bilgi sahibi olmak isteyeceklerdir. Peki yaşadığı yer hakkında insan yeterince bilgi sahibi midir?

İnsan hayatının ilk yıllarını genellikle yaşadığı çevrede geçirir. Bu yüzden insanlar burada arkadaşlıklar kurar, burada oyunlar oynar, ilk eğitimini yine bu yakın çevrede sürdürür. Bu yüzden yakın çevremiz bizim için çok önemlidir. Buradaki deneyimlerimiz, anılarımızda hep bizimle birliktedir. Bu durumda hayatımızın ilk bilgi birikimine sahip olduğumuz söz konusu yıllarda bu çevreyi tanımamız, yararlanmamız hem sözü edilen çevreye adapte olmamızı sağlayacak hem de bu çevre sayesinde edindiğimiz bilgiler pekiştirilerek edindiğimiz bilgilerin kalıcılığı sağlanacaktır. Böylesi bir süreçte önümüze ilk coğrafya bilgilerimizin pekiştirilmesini sağlayacak yerel coğrafya kavramı çıkmaktadır.

Yerel coğrafya kavramını anlayabilmek için öncelikle “yerel” kavramını anlamamız gerekmektedir. Yerel genellikle bölge kavramı ile karıştırılabilmektedir. Ancak yerel sınırlı bir alanı ifade ederken “bölge” kavramı, ekonomik, siyasi, toprak, iklim vb. coğrafi unsurların benzerliğine dayanmaktadır (Türk Dil Kurumu (TDK), 2021).

Yerel coğrafya çevreyi öğrenmenin temelini oluştururken öğrencilerin coğrafyadan yararlanma becerilerini, öğrencilerin bilimi, coğrafyayı ve yaşadıkları çevreyi sevmelerinde çok önemli bir role sahiptir (Meixia, 2017, s. 1).

Yerel coğrafya bireylerin yakın çevresinden yararlanarak gelecekte o çevreyi kalkındırmalarını sağlayacaktır (Huihui, 2020, s.1).

Jing (2020)'e göre insanların genel yaşam alanları bulundukları çevreleridir ve yerel coğrafyadan yararlanılarak öğrencilere temel coğrafi bilgileri verebilir, onların bilişlerini geliştirerek coğrafi yönden kapsamlı düşüncelerini sağlayabiliriz.

2.6.1. Yerel Coğrafya Öğretimi

Dünyamız son yıllarda hızlı bir değişim ve gelişim göstermektedir. İnsanların bu değişim ve gelişime ayak uydurabilmesi için eğitim şekillerinin de gelişmesi önemli olmuştur. Bu nedenle eski eğitim sistemlerinin yenileşmesi ve gelişmesi beklenmektedir. Bu nedenle artık tek düze anlatımların yapıldığı öğretmen merkezli sınıf ortamlarından öğrenci merkezli, çevreyle etkileşim içinde olan, bilginin yapılandırıldığı yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına geçilmiştir.

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, öğrenenin bilgiyi araştırarak, sorgulayarak, gözlemleyerek aktif şekilde günümüz yöntem ve teknikleriyle sınıf ortamında ve sınıf dışında deneyimleyerek edindiği ve edinilen bilgilerin kalıcı olması için karşılaşın sorun ve olayların çözümünde kullanıldığı yaklaşım olarak ifade edilebilir (İlhan, Gülersoy ve Çelik, 2017, s.64).

Yapılandırmacı öğrenmenin gerçekleşebilmesi için çevre, bilişsel çelişki ve bilgi var olması gereklidir (Akınoğlu, 2004, s. 77). Bireyin bilgiye ulaşırken sadece bilgiyi alan değil çevresinden edindiği deneyimler yoluyla sağlanan girdinin çeşitli yöntem ve tekniklerle özümsererek bilgiye ulaşması beklenir. Söz konusu bu yaklaşımda çevrenin etkisi bilgiye ulaşmada önemli bir koşuldur. Bu yaklaşımdan hareketle ilk bilgilerimizi edindiğimiz ilkokul yıllarında verilecek bilginin anlamlandırılması için yerel çevreden faydalanılması bilgilerin yapılandırılması için etkili olacaktır. Yerel coğrafya öğretimi de yerel çevredeki coğrafi bilgilerin çeşitli yöntem ve tekniklerle öğrencilere aktarılması bakımından önemlidir.

Yerel coğrafya öğretimi, coğrafyanın bir bölgedeki sınırlı bir alanın içerisinde yer alan özelliklerinin onu diğer alanlardan ayıran hususların öğrencilere aktarılmasını sağlayarak bireyin içinde yer aldığı çevresinin coğrafi unsurlarını öğrenmesini, bireylerin öğrendikleri bilgilerden yola çıkarak diğer bilgileri ile genellemesini, çıkarımlar yaparak günlük yaşamına uygulamasını sağlamayı amaçlar (Öner, 2018, s. 118).

Yerel coğrafya öğretimi sayesinde öğrenciler hayatının ilk dönemlerini geçirdikleri çevrenin coğrafi bilgilerini öğrenme ve bu çevreden en iyi şekilde yararlanma fırsatı bulurlar. Huabin (2004)'e göre ise yerel coğrafya, coğrafyanın önemli bir noktasıdır ve bireyler coğrafyanın temel bilgilerine yerel coğrafya sayesinde ulaşabilirler.

Yerel coğrafyanın kapsamını içerisinde var olan yerel coğrafi kaynaklar öğretimin yapılmasında çok önemli somut coğrafi unsurları içerisinde barındırır. Mi (2018)'ye göre bu kaynaklar yerelin coğrafi unsurlarını öğretirken bireylerin coğrafi okuryazarlıklarını geliştirerek, öğrencilerin günlük yaşamlarını da etkiler.

Yerel coğrafya öğretiminin tanımına ve öğrencilerin coğrafyayı öğrenmesine sağlayacağı katkıları düşündüğümüzde mevcut olan birçok yaklaşım ile yerel coğrafya öğretiminin yapılabileceği anlaşılmaktadır.

2.6.2. Sosyal Bilgilerde Yerel Coğrafya Öğretimi

Sosyal bilgiler dersi birçok tanımı yapılmasına karşın ülkelerdeki vatandaşlık kavramının olgunlaştırılmasını sağlamak amacıyla okullarda okutulan bir ders haline gelmiştir. Sosyal bilgiler dersinin özel amaçlarının ilki “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri” şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2018, s. 8).

Barth'a göre (aktaran Çatak, 2020) sosyal bilimler ve diğer insan bilimlerinden faydalanılarak içeriği oluşturulan sosyal bilgiler dersi, bireylerin toplumsal meselelerde karar vererek çözüme ulaşmalarını ve vatandaşlık becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Sosyal bilgiler dersi, bireylerin bilgi edinip, aktif vatandaş olmalarını sağlamalıdır (Zarillo, 2016, s. 4). Vatandaşlık kavramının bu denli önde olduğu bir ders alanında yerel coğrafyadan yararlanmak önemli olacaktır. Yerel coğrafya öğretimi, bireylerin vatanlarını severek vatanseverliğini geliştirmek noktasında destek sağlamaktadır (Huang and Pan, 2014, s. 2).

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (2018) baktığımızda özel amaçların birinci maddesinde “vatanını ve milletini seven” ibaresinin, beşinci madde de yer alan “yaşadığı çevrenin genel coğrafi özelliklerini tanıması” ve “mekanı algılama becerisinin geliştirilmesi” ifadelerinin, altıncı madde de yer alan “çevre duyarlılığı ile doğal kaynakları korumaya çalışmaları”, ondördüncü madde de yer alan “katılımın önemine inanılarak toplumsal sorunların çözümünde görüş belirtmeleri” ifadeleri yer almaktadır. Bu ifadelerden hareketle yerel coğrafya öğretiminin gerçekleştirilmesiyle elde edilecek kazanım ve beceriler yoluyla bu amaçlara ulaşılabilceği söylenebilir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (2018) baktığımızda 27 becerinin Sosyal Bilgiler dersi ile kazandırılmasının amaçlandığı görülmektedir. Bu becerilerden;

- Çevre okuryazarlığı
- Gözlem
- İş birliği
- Kanıt kullanma
- Konum analizi
- Mekanı algılama
- Problem çözme
- Sosyal katılım

Becerilerinin yerel coğrafya öğretiminin Sosyal Bilgiler dersi kapsamında kullanılmasıyla elde edebilecek beceriler olduğunu söyleyebiliriz.

2018 Sosyal bilgiler öğretim programına baktığımızda yer alan 4., 5., 6. Ve 7. Sınıflarda yer alan toplam 131 kazanım içerisinde 4. ve 5. sınıflarda mevcut olan 18 tane kazanımın yerel coğrafya öğretimi ile ilişkili olduğu söylenebilir (Öner, 2018, s.547).

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (2018) 'nın uygulanmasında dikkat edilecek hususları incelediğimizde 2. madde de öğretim yapılırken dikkat edilecek “*yerellik*” ilkesinin ayrıca 3. ve 7. maddeler de yer alan okul dışı ortamların kullanılması yönündeki ifadelerden söz konusu maddelerin yerel coğrafya öğretimi ile uyumlu olduğu söylenebilir.

2.6.3. Şehrimiz Dersi ve Yerel Coğrafya Öğretimi

Şehrimiz dersi ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda haftada 2 ders saati okutulmak üzere hazırlanmış seçmeli bir derstir. Bu ders içerisinde yer alan 5 ünite kapsamında kazandırılması istenen beceriler için yapılacak çalışmalar okulun yakın çevresinde yer alan park, müze, pazaryeri, işyerleri gibi mekanlar kullanılarak yapılabilmektedir (MEB, 2017).

Şehrimiz dersi öğretim programı birçok becerinin kazandırılmasını sağlamakta, okul ve gündelik yaşam ile yapılan öğretimin bir araya getirilerek kalıcı öğrenmelerin sağlanması hedeflenmektedir. Şahin ve İnce (2020)'a göre böyle dersin oluşturulması öğrencilerin hem kendi şehirlerini tanımalarını sağlayacak hem de kendi şehrinde yola çıkarak diğer şehirleri daha rahat kavramalarını sağlayacaktır.

Şehrimiz dersi hem seçmeli olarak sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından da aktarılan bir ders olması hem de yerel coğrafya öğretimi açısından önemli bir derstir. Bu ders kapsamında MEB (2021) Şehrimiz Dersi Öğretim Programı'nda oluşturulan 5 ünitelerden "Şehrimi Tanıyorum", "Şehrim Çalışıyor", "Şehrimde Ben" ünitelerinde yer alan kazanımları incelediğimizde ; “Ş.3.1. Yaşadığı ilin coğrafi konumunu ve coğrafi özelliklerini araştırır.”, “Ş.4.1. Şehrin gelişiminde etkili olan ekonomik unsurların önemini kavrar.”, “Ş.5.4. Yaşadığı şehrin somut olmayan kültür varlıklarını keşfeder.” gibi birçok kazanımın yerel coğrafya öğretimiyle doğrudan kazandırılabilir olduğu görülmektedir. Öner (2019)'a göre de Şehrimiz dersi kapsamında yerel coğrafyadan tümüyle yararlanılabilir.

2.6.4. Yerel Coğrafya Öğretimiyle İlgili Yaklaşımlar

Yerel coğrafya öğretimi yakın çevreden faydalanılarak coğrafyanın öğretilmesini amaçlar. Bu nedenle günümüzde de var olan otantik öğrenme yaklaşımı, yapılandırmacı yaklaşım, okul dışı eğitim yaklaşımı, yer temelli yaklaşım, deneyimsel yaklaşım gibi birçok

yaklaşım ile ilişkilidir. Bu başlıkta yerel coğrafya öğretiminin ilişkili olduğu yaklaşımlardan bazıları ana hatlarıyla ele alınmaya çalışılmıştır.

2.6.4.1. Otantik Öğrenme Yaklaşımı

Otantik kelimesi Fransızca bir kelimedenden türetilmiş ve eskiden beri mevcut olan özelliklerini taşıyan diğer bir ifadeyle orijinal anlamına gelmektedir (TDK, 2022). Otantik öğrenme ise öğrencilerin gerçek hayat problemleriyle karşılaştıkları etkinliklerin yapılmasını sağlayan, öğrencilerin karşılaştıkları problemlerle ilgili keşif yapmalarını, tartışmalarını ve ilgili problem dahilindeki kavramları zihinlerinde anlamlı bir şekilde yapılandırdıkları öğrenme olarak tanımlanabilir (Kazancı, 2010, s. 9). Otantik öğrenme genel olarak bu şekilde tanımlanabilse de eğitim bilimcilerin otantik öğrenme kavramının tanımı üzerinde net bir sonuç elde ettikleri söylenemez (Yıldırım, 2020, s. 23).

Otantik öğrenmede amaç teorik bilgilerin yerine gerçek hayat tecrübelerini kazandırmak için öğrenciler arasında işbirliği ve sosyalleşmenin oluşmasını, üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesini, kalıcı ve etkili öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaktır (Baysan ve Gümüş, 2021, s. 376). Otantik öğrenmenin sağlanabilmesi için öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacak, öğrencilerin var olan kabiliyetlerini sergileme fırsatı tanıyan, bugün ve gelecekte sınıfın dışında da karşılaşılabilecekleri gerçek problem ve durumları içinde barındıran otantik görevlerin gerçekleşmesi gerekmektedir (Aydın, Karakoç ve Bay, 2020, s. 274).

Otantik öğrenmenin gerçekleşmesinde öğretmen ve öğrencilerin bazı görev ve sorumlulukları vardır. Öğretmenler otantik öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamak için uygun ortamı hazırlar, öğrencileri öğrenme aşamasında motive etmeye çalışır, öğrencilere model olur, öğrencilerin oluşan problemler karşısında detaylı yanıtlar vermesini beklerken sabırlı olur, öğrenmenin her aşamasında gerektiği durumlarda öğrenciye yardım eder, öğrencilerden geribildirimler alarak bu geribildirimleri değerlendirir, oluşabilecek sorunlara karşı tepkilerini doğru bir şekilde düzenlerler.

Öğrenciler ise aktif bir şekilde çalışmaya katılır, öğretmen ve arkadaşlarıyla işbirliği içinde olur, gerçekleştirilmesi hedeflenen beceriler için hazırbulunuşluğa sahip olur, elde ettikleri bilgileri işleyerek farklı ortamlarda sunabilir, öğrenme sürecinin sonunda öğrenmeye

değer verir, duygularının farkında varır ve öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirirler (Aydın, Karakoç ve Bay, 2020, s. 271-272).

Herrington (2006)' a göre (aktaran Baysan ve Gümüş, 2021) otantik bağlam, görev, çoklu bakış açısı, işbirliği, uzman performansı, açık biçimde dile getirme, yansıtma, yapılandırılmış destek ve değerlendirme otantik öğrenmenin bileşenleri arasında yer almaktadır.

Sosyal Bilgiler dersi kapsamında otantik öğrenmenin önemini vurgulayacak olursak Sosyal Bilgiler dersi birçok beceri ve değeri içinde barındıran bir derstir. İçerisinde farklı farklı sosyal bilim alanlarını barındıran Sosyal Bilgiler dersi anlatılırken öğrencinin aktif bir şekilde derse katılımını sağlayacak, öğrenciye üst düzey düşünme becerisi, problem çözme becerisi, arkadaşlarıyla işbirliği içinde çalışma becerisi gibi çeşitli becerileri kazandıracak yaklaşımlara ihtiyaç vardır. Öğrenciye bu beceri ve değerleri kazandırabilecek yaklaşımlardan biri de otantik öğrenme yaklaşımıdır. Yerel coğrafya öğretiminde olduğu gibi otantik öğrenmede farklı yöntem ve tekniklerle çevrede var olan unsurları kullanarak öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayabilir. Şekerci (2021) çalışmasında kanıt temelli otantik öğrenme ile öğrencilerin yakın çevrelerin oluşan sorunları fark ettiklerini ve bu sorunların çözümü için bazı girişimlerde bulunulduğunu ifade etmiştir.

2.6.4.2. Okul Dışı Eğitim Yaklaşımı

Okul dışı eğitim yaklaşımı 19. yüzyılda yaparak yaşayarak öğrenme üzerine kurulmuş bir yaklaşımdır. Sınıf dışı ortamların yetersiz kalması üzerine başlayan tartışmalar sonucunda müzeler, doğal ortamlar, tarihi yerler vb. birçok okul dışı mekanın eğitim ortamı olarak düzenlenmesiyle sonuçlanmıştır (Çalışkan ve Yıldırım, 2022, s.26-27).

Günümüzde uzmanlar sınıf dışı eğitim ve okul dışı eğitim kavramları üzerinde tartışmaktadırlar. Altan ve Eser Ünalı (2021)'ya göre sınıf dışı eğitim, bir dersin bütün konularının ya da bir kısmının dersin içeriğini zenginleştirmek ya da desteklemek amacıyla yaparak yaşayarak öğrenme imkanı sunan, gözlem ve deneyimlerle bilginin kazanılmasına imkan sağlayan sınıf dışı ortamlarında yapılan etkinlikleri kapsar. Baktığımız zaman sınıf dışı ortamlar okul dışındaki ortamların yanı sıra okulun bahçesini, sınıfın dışarısında fakat

okulun içerisinde yer alan diğer mekanları da kapsadığı için daha geniş kapsamlı olduğu söylenebilir.

Kalıcı ve etkili bir öğrenme için deneyimlerin etkisi önemlidir. Okul dışı eğitim ortamları günlük hayatımızın içinde var olan unsurlar olduğu için yaşama yakındırlar. Yaşama yakın bu ortamlarda öğrenmenin görerek, duyarak, hissederek bizzat deneyimle gerçekleştirilmesi bireylerin öğrenmesinde okul dışı eğitim ortamlarından öğrenilen bilgilerin kalıcı ve etkili olmasını sağlamaktadır (Tösten, 2020, s. 8-9).

Okul dışı eğitim ortamları eğitimin gerçekleştirilebileceği birçok mekanı kapsar. MEB (2019)' a göre okul dışı eğitim ortamları;

- a)Devlet kurumlarına ait tüm müzeler ile tescilli özel müzeler,
- b)Kamu kurumlarına ait bilim ve sanat merkezleri,
- c)Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenmiş tarihi ve kültürel alanlar,
- ç)Kamu kurumlarına ait kütüphaneler ile edebiyat müze kütüphaneleri,
- d)Doğal sit alanları ve ören yerleri,
- e)Teknoparklar,
- f)Ziyarete açık endüstriyel kuruluşlar,
- g) Üniversiteler,
- ğ) Millî, tematik park ve bahçelerden oluşur.

Okul dışı eğitimin gerçekleşebilmesi için bazı dikkat edilmesi gereken hususlar mevcuttur. Güvenlik ve eğitimi gerçekleştirecek uzmanların donanımı nitelikli bir okul dışı eğitimin gerçekleşmesinde önemli faktörlerdir. Okul dışı eğitim etkinliklerinin süreci boyunca her türlü güvenlik önleminin alınmış olması ve etkinliği gerçekleştirecek öğretmenlerin sınıf yönetimi, kullanılacak strateji, etkinliği iyi planlanması, zamanın iyi yönetilmesi, gezinin verilmek istenen kazanım ya da kazanımlarla bağdaştırılması gibi faktörleri doğru bir şekilde gerçekleştirmesi gerekir (Tösten, 2020, s. 16).

Okul dışı eğitim ortamları coğrafya ve sosyal bilgiler dersleri için çok etkili öğrenme etkinlikleri gerçekleştirilmesine olanak sağlar. Okul dışı eğitim ortamlarında yapılan eğitim

sayesinde coğrafya dersinin sınıf içinde sıkışıp kalmasından öteye gidilerek öğrencilerin gözlem yaparak, araştırarak, inceleyerek bilgilerin doğal ortamlarında daha kolay ve kalıcı öğrenilmesi sağlanır (Çifçi ve Dikmenli, 2016, s.364-365).

Okul dışı eğitim ortamlarında yapılan etkinliklerin yararlarını göz önüne aldığımızda etkili bir eğitim için çok önemli oldukları görülmektedir. Çengelci (2013) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin sınıf dışı ortamların kullanımında yakın çevredeki ortamları daha çok kullandıkları görülmektedir. Buradan hareketle yerel coğrafya öğretiminin yapılmasında okul dışı eğitim ortamlarının kullanılabilceğini ve sosyal bilgiler dersi kapsamında kullanılabilcek bu ortamların yerel coğrafyayı ve temel coğrafi bilgileri kalıcı bir şekilde öğrenmeye katkı sağlayacağını söyleyebiliriz.

2.6.4.3. Yer Temelli Eğitim Yaklaşımı

Yer temelli eğitim, yerel çevrenin unsurlarının kullanılarak her seviyede verilebilecek eğitimlerde yerel çevreden faydalanılmasını sağlayan eğitim yaklaşımıdır (Köşker ve Karabağ, 2012, s.124). Yer temelli yaklaşımda yerel çevrenin eğitim için kullanılabilcek bütün unsurları kullanılabilir. Bu nedenle yer temelli yaklaşım özellikle sosyal bilgiler alanında kullanılsa da matematik, fizik, sanat eğitimi, fen eğitimi gibi alanlarda deneysel öğrenme, çevre eğitimi, demokrasi eğitimi, yapılandırmacı öğrenme, okul dışı öğrenme gibi öğrenme yaklaşımlarıyla ilişkilendirilerek de kullanılabilir (Evans ve Kılınç, 2013, s.278).

Yer temelli eğitim yerden yararlanmayı esas kabul eder. Yer temelli eğitimin içeriği toplumdaki bireylerin katılımı ve işbirliği sonucunda ihtiyaç, beklenti ve yerin özellikleri dikkate alınarak içerik oluşturulur. Bu içeriğe bağlı olarak belirlenen yöntem ve bu ikisinin harmanlanmasıyla öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayacak deneyimler oluşturulur (Köşker ve Karabağ, 2019, s.3238).

Farklı bölgelerde farklı unsurların var olması yer temelli eğitimde kullanılabilcek unsurlarında farklılaşmasına neden olmakta ve genel müfredata uyum sağlamayı güçleştirmektedir. Bunun için Smith (2002) yer temelli eğitim için 5 farklı boyut belirlemiştir:

a)Kültürel Çalışmalar: Öğrencilerin kültürel tarihleri ve değerleriyle ilgili yerel çalışmaları içerir. Sözlü tarih çalışmaları, yerel gazetecilik faaliyetleri, ya da o bölgenin kültürünü anlatacak çeşitli etkinlikler kültürel çalışmalar kapsamında yer alabilir.

b) Doğa Çalışmaları: Yerel çevrede yer alan doğal unsurların araştırılarak, incelenerek öğrencilerin karşılaştırma yapabilmelerini ve soyut olan bilgileri somutlaştırmalarına yarar sağlar. Çevrede bulunan ova, göl, ormanlık alanlar gibi unsurlar doğa çalışmalarının yapılabileceği yerlerdir.

c) Gerçek Dünya Problemlerinin Çözümü: Öğrenciler okullarında ya da toplumda var olan sorunları çözmek için inceleme, araştırma gibi etkinlikleri yaptığı boyutu ifade eder. Kültürel çalışmalar ve doğa çalışmalarında olduğu gibi problemlerin çözümünde öğrenciler sınıf dışına yöneltilir. Öğretmen bu boyutta süreci kolaylaştıran, öğrencilere yol gösteren ve olası sorunları gideren rolündedir.

d) Girişimcilik Fırsatları: Gençlerin iş bulmak için bulundukları yerden başka yerlere göçmelerini engellemek için içinde yaşadıkları çevrede var olan girişimcilik fırsatlarını, iş olanaklarını göstermeyi amaçlayan yer temelli eğitim boyutudur.

e) Toplumsal Çalışmalar: Bireylerin toplumsal çalışmalar kapsamında karar verme süreçlerine dahil edilmesi amacıyla devlet kurumlarında ve diğer kurumlardaki işleyişe katılması teşvik edilerek toplumsal bağların kuvvetlendirilmesi, vatandaşlık bilincinin oluşturulmasını sağlayan boyuttur.

Yer temelli eğitim yaklaşımının yararları Sobel (2005)'e göre:

- a)Öğrencileri akademik performanslarını olumlu yönde etkiler
- b)Öğrencilerin yaşadıkları toplumla olan bağlarını güçlendirerek toplumsal aidiyet duygusu kazanmalarını sağlar.
- c) Öğrencilerin doğaya, çevreye önem vermelerini sağlar.
- d) Öğrencilerin aktif olmalarını sağlar.

Sosyal bilgilerde yer temelli eğitimin uygulanması önemlidir. Akkaya (2014) yaptığı çalışmada yer temelli eğitimin öğrencilerin:

- Akademik başarılarını arttırdığını,
- Öğrenme isteğini arttırarak derse yönelik olumlu tutum geliştirdiklerini,
- Eğlenceli ve kalıcı bir ders yaptıklarını,
- Sorun çözebilme, araştırma yapma, başka bir derse uygulama, yaşadığı çevreye karşı olumlu tutum sergileme,
- Öğrencilerin sorumlu vatandaş olma bilinçlerini, çevresel farkındalıklarını, merak duyma ve dikkat etme gibi kişisel özelliklerini arttırdığını saptamıştır.

Yer temelli eğitim yaklaşımı isim olarak son dönemlerde yaygınlaşmaya başlamış olsa da yakın çevrenin kullanımını sağlayan yapılandırmacı yaklaşım, doğa eğitimi, müze eğitimi, sınıf dışı eğitim gibi birçok yaklaşımın özünü oluşturur (Yıldız Yılmaz ve Tabaru, 2017, s.1585). Bu noktada yer temelli eğitim yaklaşımının yerel coğrafya öğretiminin de özünü oluşturduğu söylenebilir. Aralarındaki farklılığa bakacak olursak yerel coğrafya eğitimi sadece yerel çevredeki coğrafi unsurlardan yararlanırken yer temelli eğitim yaklaşımı yerel yakın çevredeki birçok alana hitap edebilecek unsurları oluşturur. Buna göre yerel coğrafya öğretiminin yer temelli eğitim yaklaşımının bir kolu olduğu söylenebilir.

2.6.5. Yerel Coğrafya ile İlgili Öğretim İlkeleri

Aşağıda yerel coğrafya ile ilgili öğretim ilkeleri ana hatlarıyla irdelenecektir.

2.6.5.1 Somuttan soyuta ilkesi

Soyut bilgilerin somut bilgilere göre öğrenilmesi ve öğretilmesi güç olduğundan öğretimin somut bilgi ve kavramlardan başlanarak soyut bilgi ve kavramlara yapılması gereklidir (Aydın ve Güngördü, 2016, s. 19). Somut olgular soyut olanlara göre daha iyi anlaşılabilir. Bu yüzden öğretimin somuttan soyuta doğru yapılması öğrenilen bilginin daha kalıcı hale gelmesini sağlayacaktır. Coğrafya öğretiminde kullandığımız ilkelere birisi olan somutta soyuta ilkesi öğrendiğimiz bilgilerin kalıcı hale gelmesini sağlayarak sonraki öğrenmelerimize zemin oluşturmaktadır.

2.6.5.2. Yakından uzağa ilkesi

İnsanlar doğumundan itibaren önce çevrelerini daha sonra da dış dünyayı tanımaya başlarlar. Bu nedenle insanların içinde yaşadığı çevredeki olguları anlaması ve öğrenmesi daha kolay olur (Doğanay, 2002, s. 150). Yakın çevre eğitim-öğretim etkinliklerinde bilgiye somutluk ve kolay ulaşılabilirlik sağladığı için bilginin kolay ve etkili öğrenilmesi sayesinde yeni ve farklı bilgilere ulaşmayı anlamlı kılar (Dirik, 2015, s.109). Gerçekleşen bu öğrenme sonucunda insan ve yakın çevresi içinde bir bağ oluşur. İnsanlar bu bağ sayesinde tanıdığı çevreden dış dünyaya açılabilirler. İnsanların çevreleriyle etkileşimi sonucu edindikleri ilk bilgiler daha sonra diğer edinecekleri bilgilerin temelini oluşturur.

2.6.5.3. Aktivite ilkesi

Günümüz modern eğitim anlayışında öğrenci bilgiyi alan ve ezberleyip akılda tutan değil bilgiyi araştıran, sorgulayan durumundadır. Özellikle teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgi kaynakları çoğalmış bu yüzden öğretmenin rolü sadece bilgi veren olmaktan çıkıp öğretim sürecini planlayan, yürüten ve bilgiye erişilebilirliğe rehberlik eden durumundadır. Bu nedenle derslerde aktivite ilkesinin kullanılması gerekmektedir. Bu ilke sayesinde öğrencinin derse aktif olarak katılması sağlanarak öğrencinin bir şeyler üretmesi ve kendi yeteneklerini kavraması sağlanır (Ünlü, 2014, s. 72). Öğretmenin öğrenciyi derste aktif olarak kullanmasıyla birlikte hem öğrenmenin kalıcılığı sağlanacak hem de girişimcilik, bağımsızlık, sorumluluk gibi değerler öğrencinin yaşantısında yer edinecektir (Yıldızlar, 2019, s. 225).

2.6.5.4. Güncellik ilkesi

Kişinin eğitim almasının birçok nedeni vardır. Bunlardan bir tanesi de hayata tutunup karşılaşılabilecek zorlukların üstesinden gelmenin yollarını aramaktır. Bu nedenle verilen bilgilerin hayattan kopuk olmaması, kişiye hayatta ihtiyacı olabilecek bilgilerin verilerek ve örneklerin gösterilerek eğitimin yapılması gerekmektedir. Bu söylediğimiz olayların gerçekleşmesini sağlamak için de güncellik ilkesi eğitimde kullanılmalıdır. Güncellik ilkesini sayesinde kişi içinde yaşadığı toplum ve dünyayı tanıyarak öğrendikleriyle yaşamı

arasında bağ kurup hayatına uygulayabilir (Aşlıoğlu, 2017, s. 43). Bu sayede kişinin eğitimin bir amacı olan hayata adapte olması daha da kolaylaşacaktır.

2.6.5.5. Hayatiyet ilkesi

Eğitim ve öğretim faaliyetleri bireyin hayatına yakın olmalıdır. Kullanılan araç-gereçler, verilen bilgiler, öğrenme ortamları hayatın gerçeklerine göre düzenlenip öğrenciye sunulmalıdır. Öğrenme ortamlarının düzenlenmesi, bilgilerin hayata yakın bir şekilde verilmesi bireyin hayata atıldığında, iş ve meslek yaşamında, aile yaşamında verilen bilgilerin kullanılmasını kolaylaştıracaktır (Gökalp, 2019, s.10). Ayrıca okulların çevrelerindeki sanayi kuruluşlarıyla, kurumlarla işbirliği içerisinde birlikte hareket etmeleri de hayata hazırlık sürecinde bireylere kazandırılacak bilgi ve beceriler için gereklidir (Taşpınar, 2020, s. 126).

2.7. İlgili Araştırmalar

Öner (2016) “Sosyal Bilgilerde Yerel Coğrafya Öğretimi: Sosyal Bilgiler Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmada 101 sosyal bilgiler öğretmeninin katılımıyla Bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada hazırlanan “Görüş Formu” sorularıyla öğretmenlerin yerel coğrafya öğretiminin tanımına, farkındalıklarına ait bulgulara ulaşmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda yerinde yaşayarak ve gezi-gözlem yaparak öğrenmenin öğrencilerin bulunduğu çevreyi tanımasına yardımcı olacağı ifade edilmiştir. Ayrıca bürokratik engeller, maddi imkansızlıklar ve ders saatlerinin az olması sosyal bilgiler dersinde yerel coğrafya öğretimi etkinliklerinin yapılmasının önündeki engeller olarak belirtilmiştir. Katılımcılar yerel coğrafya öğretiminin etkinliği ve niteliğinin artması için de gezi-gözlem metoduna sıkça başvurulması gerektiğini vurgulamışlardır.

Öner (2018) “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yerel Coğrafya” başlıklı makalesinde Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda yerel coğrafya unsurlarının nerede, nasıl ne kadar ele alındığını doküman inceleme yöntemiyle ele almıştır. Araştırma sonucunda yerel coğrafya ile ilgili ifadeler 4. ve 5. sınıfta yer verilirken, 6. ve 7. sınıflarda

yer verilmediği gözlemlenmiştir. Ayrıca yerel coğrafya ile ilgili unsurlara İnsanlar, Yerler ve Çevreler ile Üretim, Dağıtım ve Tüketim ünitelerinde vurgu yapıldığı saptanmıştır.

Öner (2019) “Sosyal Bilgileri Yerel Coğrafyaya İndirmek: Şehrimiz ve Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması” isimli makalesinde “Şehrimiz” isimli seçmeli ders ile Sosyal Bilgiler Dersi programları amaç, beceri, değerleri, felsefesi, uygulamada dikkat edilecek hususlar ve ölçme değerlendirme unsurları açısından karşılaştırmıştır. Araştırma sonucunda her iki dersinde yerel görüşü desteklediği, Şehrimiz Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları ile Sosyal Bilgiler Dersi Özel Amaçlarının birbirlerine benzedikleri, öğretim programlarında 11 becerinin ortak olduğu, Şehrimiz Dersi Öğretim Programında yer alan 14 beceriden 13 tanesinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan becerilerden oluştuğu gibi bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

Alacahan (2016) “Otantik Öğrenmede Yerel Coğrafi Bilgi ve Halk Takvimi” isim yüksek lisans tezinde Aydın ili Efeler ilçesinde yer alan Karahayıt’ta yaşayan insanların yerel coğrafi bilgilerinin ortaya çıkarılması amaçlamıştır. Bu çalışmada yörede yaşayan insanların iklim, zaman gibi yerel coğrafi bilgilerinden yararlanarak otantik öğrenmedeki yeri sorgulanmıştır.

Jing (2020) “Research on the Development and Utilization of Local Geography Curriculum Resources in Senior High School” başlıklı tez çalışmasında Liupanshui bölgesinde 17 ortaokulda 285 ortaokul coğrafya öğretmeni ve 2.550 öğrenciyle yerel coğrafya müfredat kaynaklarının gelişimi, yerel coğrafyanın coğrafya öğretiminde kullanımını ölçmek için anket çalışması yapmıştır. Yapılan çalışma neticesinde o bölgedeki yerel coğrafya kaynaklarının geliştirilmesi ve uygulanmasının zayıf kaldığı, bu kaynakların geliştirilmesi ve uygulanması sayesinde öğretmenlerin mesleki kalitesinin artabileceği, öğrencilerin coğrafya dersine yönelik ilgisinin artacağı, coğrafya okuryazarlığının gelişeceği ve o bölgede bulunan yerel coğrafya kaynaklarının kullanımıyla da müfredatın zenginleşerek öğretimi iyileştireceği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Hualong (2020) “Research on the Development and Teaching Application of Local Geography Curriculum Resources in Guilin” adlı çalışmasında öğrencilerin coğrafya okuryazarlıklarını geliştirmek için Guilin bölgesindeki yerel coğrafya kaynaklarının geliştirilmesi ve öğretim uygulamaları için bir kaynak oluşturmaya çalışmıştır. Bu çalışmada

o bölgedeki yerel coğrafya kaynakları zihin haritalarıyla özetlenmiş ve o bölge analiz edilmiştir. Araştırmacı bu çalışmada anketlerden faydalanmıştır.

Huihui (2020) “Theory and Practice of Resource Development of Local Geography Teaching Materials in Hanzhong” başlıklı çalışmasında Çin’in farklı bölgelerindeki yerel coğrafya kaynaklarını mevcut durumları, sorunları ve eğilimlerine dayanarak karşılaştırarak analiz etmiştir.

Lui (2020) “Development of Local Geography Curriculum Resources Based on the Concept of Harmonious Human-earth Relationship” başlıklı çalışmasında insan-arazi ilişkisini müfredat kaynağı geliştirmek için kullanmıştır. Bunun için Wuhan’daki Huangxiao Nehri’ni yerel bir kaynak olarak kullanarak bir öğrenme durumu oluşturmuştur. Bu çalışmada anket, analiz ve literatür taraması yapılmıştır.

Yunzhi (2013) “Guangzhou Secondary School of the Local Geography Comprehensive Teaching Methods Practice Inquiry” adlı çalışmasında coğrafya öğretim yöntemlerini uygulama ile keşfetmeye çalışmıştır. Bunun için bu bölgedeki 36 ortaokulun öğretmen ve öğrencileriyle yapılan anketleri birleştirerek SPSS programı aracılığıyla analiz etmiş ve bu sayede yerel coğrafya araştırmalarında son yıllarda elde edilen bulguları özetlemeye çalışmıştır.

Jie (2021) “To Local Geography Curriculum Resources Development to Improve the Depth of Teaching” adlı makalesinde yerel coğrafya kaynaklarının geliştirilmesi, ilkeleri ve coğrafya öğretiminin stratejileri üzerinde durmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemine ve söz konusu yöntemin seçilme nedenlerine değinilmiştir.

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin algı ve olayları doğal çevrelerinde ve bütüncül bir yaklaşımla ele alan nitel bir sürecin ele alındığı araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.41).

Nitel araştırma desenlerinde esneklik söz konusudur. Araştırmacı çalışacağı konuyu açıklamak için birden fazla desen seçebilir. Bu sayede farklı desenleri kullanan araştırmacı konuyu daha iyi tanımlayabilir, açıklayabilir, elde ettiği verileri karşılaştırabilir, çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliğinin artmasına katkı verebilir (Gürbüz ve Şahin, 2018, s. 410).

Nitel araştırmalar, geleneksel araştırma yöntemleriyle bulunması zor olan soruların cevaplanmasında kullanımı gerektirir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018, s.252). Nitel araştırmaların en belirgin özelliği, üzerinde çalışma yapılan kişilerin gözünden olay, olgu, norm ve değerlerin incelenmesidir (Ekiz, 2020, s. 35). Nitel araştırmacılar nicel araştırmacılardan farklı olarak çalışmanın yapıldığı ortama girerek çalışmayı yürütürler. Araştırmacı çalışmanın yapıldığı ortama girerek deneklerin bakış açılarını, düşüncelerini, olay ve olgu biçimlerini ifade ederken bunları kendi gözünden anlamlandırmaya çalışır (Gürbüz ve Şahin, 2018, s. 409).

Nitel araştırmalarda tarafsızlığa önem verilmekle birlikte tam manasıyla bir tarafsızlık sağlanamamaktadır. Bu araştırmalarda araştırmacının amacı kendi görüşlerini veya başka bir şeyi kanıtlamak değil araştırdığı konuyu ortamında araştırıp ortaya koymaktır. Ayrıca nitel araştırmalarda her durumun farklı olduğu göz önüne alınarak söz konusu durum derinlemesine incelenmelidir (Ocak ve Olur, 2019, s.21).

3.1. Araştırmanın Modeli/Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Dokümanlar çeşitli dergi, makale, kitap, günlük, notlar, gazeteler, kütüphane arşivleri, web sitesi yorumları, çeşitli belgelerden oluşmaktadırlar. Doküman incelemesinin en büyük avantajlarından birisi belgelerin hızlı bir şekilde analiz edilmeye hazır halde olmasıdır. Doküman incelemesinde gözlem veya görüşmenin aksine verilerin kayıt altına alınmasına gerek yoktur (Batdı, 2021, s.2016).

Doküman incelemesinde veri kaynağı olan dokümanın amacı, özgünlüğü ve doğruluğunun araştırılması, araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Bu konudaki sorumlulukta araştırmacıya aittir. Belgenin etik kurallar çerçevesinde oluşturulmuş olması ve yasal içeriğinin tam olmasının araştırmacı tarafından araştırılması gerekmektedir (Baltacı, 2021, s.66).

3.2. Verilerin Analizi

Verilerin analizi aşamasında betimsel analiz ve içerik analizi birlikte kullanılarak analiz çeşitlemesi yapılmıştır. Betim bir şeyin tasvir edilmesi anlamına gelir. Betimsel analiz araştırmacı tarafından elde edilen verilerin yüzeysel olarak özetlenmesini sağlar. Araştırmada elde edilen veriler özü korunarak bazı noktalara dikkat çekmek ve anlamı daha güçlü hale getirmek için doğrudan alıntılar ile temellendirilir. Bu aşamada doğrudan alıntılar yapmak yorumsuz güvenilirliği ve doğrulanabilirliği artırır (Tutar ve Erdem, 2020, s. 382-383). Bu çalışma içerisinde de katılımcıların verdikleri cevaplar doğrudan alıntılar şeklinde verilmiş ve katılımcıların yaptıkları yazım yanlışları düzeltilmeden birebir aktarılmıştır. Ayrıca katılımcıların vermiş oldukları cevaplar frekans değerleriyle gösterilmeye çalışılmıştır.

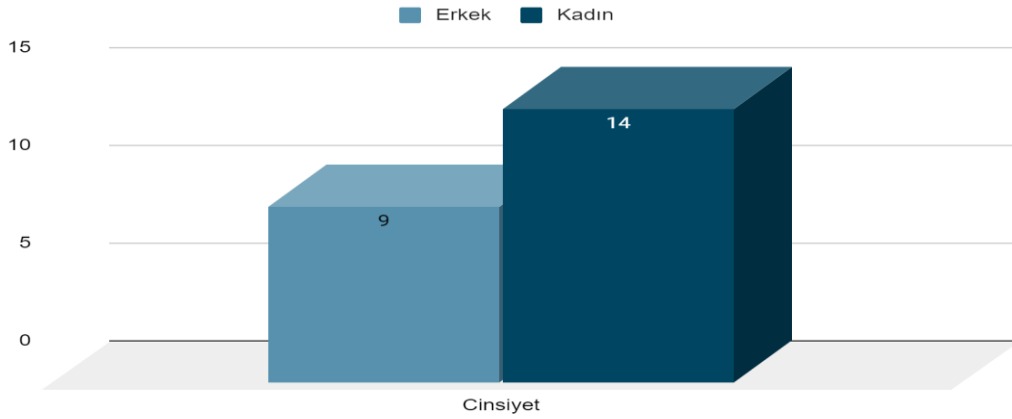
İçerik analizi doğrudan olmayan yöntemler kullanılarak analiz yapılmasını sağlayan bir tekniktir. Sosyal bilim araştırmalarında sıklıkla kullanılan bu yöntem metin ya da metinlerin içindeki sözcük veya kavramları belirleyerek bu sözcük veya kavramların varlığını, anlamını ve ilişkilerini belirleyerek bunları analiz eder ve çıkarımlarda bulunur (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018, s.259). Betimsel analiz ile yüzeysel olarak betimlenen veriler daha derinlemesine analiz edilebilir, ayrıca fark edilmeyen kavram ve temalar bulunmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 242). Söz konusu nedenle bu araştırma

çerçevesinde iki yöntemin kullanılmasının da araştırmaya katkı sağlayacağı düşünüldüğü için iki yöntem birlikte kullanılmıştır.

3.3. Katılımcılar

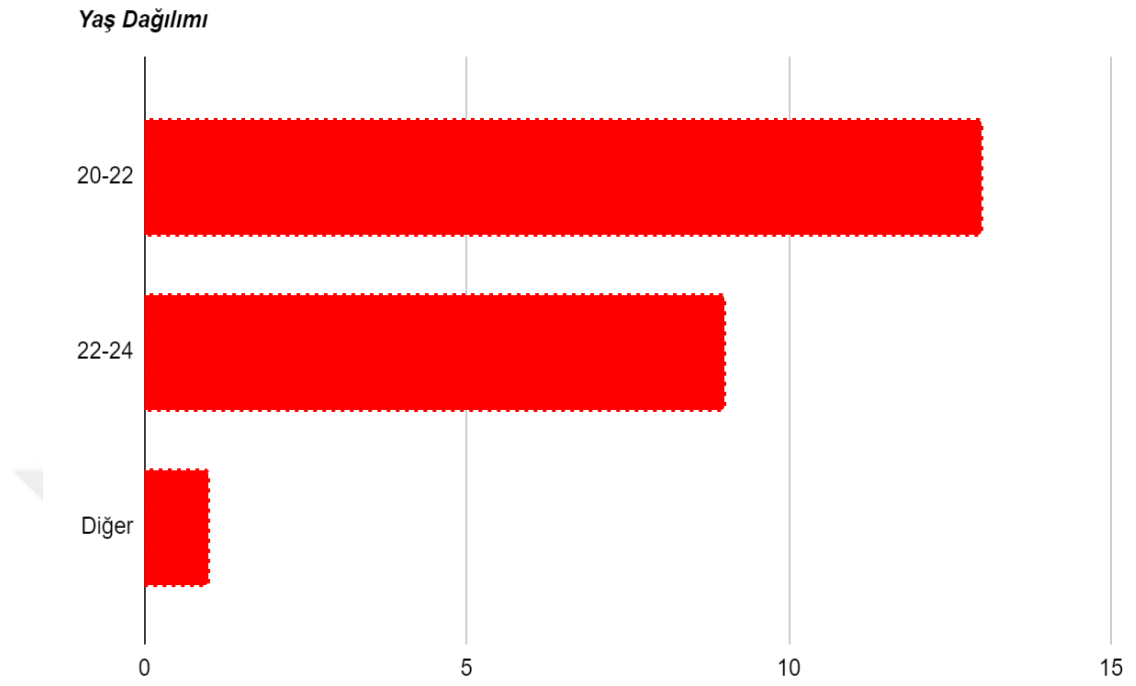
Bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında 3. ve 4. sınıflarda okumakta olan gönüllü olarak çalışmaya katılmış 23 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada yer alan katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan uygun/kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme de amaç araştırmanın verimli olması için gerekli bilgiye en uygun olay, durum ve kişiye ulaşmaktır (Yazar ve Keskin, 2020, s.232). Kolay ulaşılabilir durum örnekleme ise araştırmacının çevresinde bulunan ve ulaşımı kolay olan araştırmaya katılmak isteyen gönüllü kişilerce araştırmanın yapılmasını sağlar (Erkuş, 2021, s.161).

Cinsiyet Dağılımı

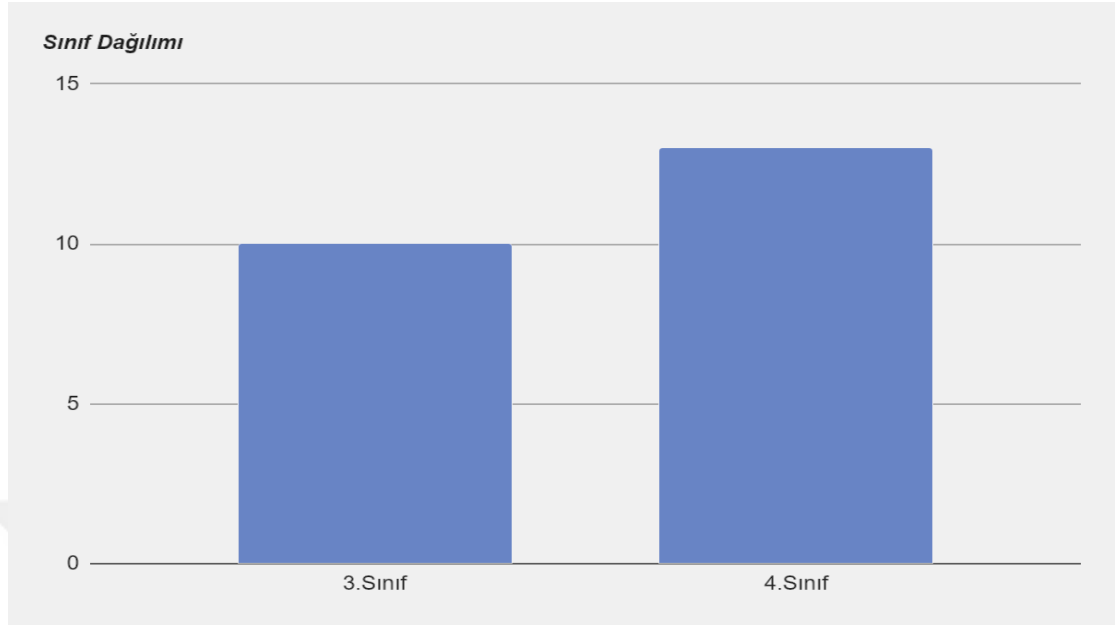
Şekil 1. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

Şekil 1’de katılımcıların cinsiyet dağılımı ile ilgili bilgi verilmiştir. Buna göre gönüllü olarak katılım sağlayan 23 katılımcıdan 9 kişi erkek, 14 kişi ise kadındır.

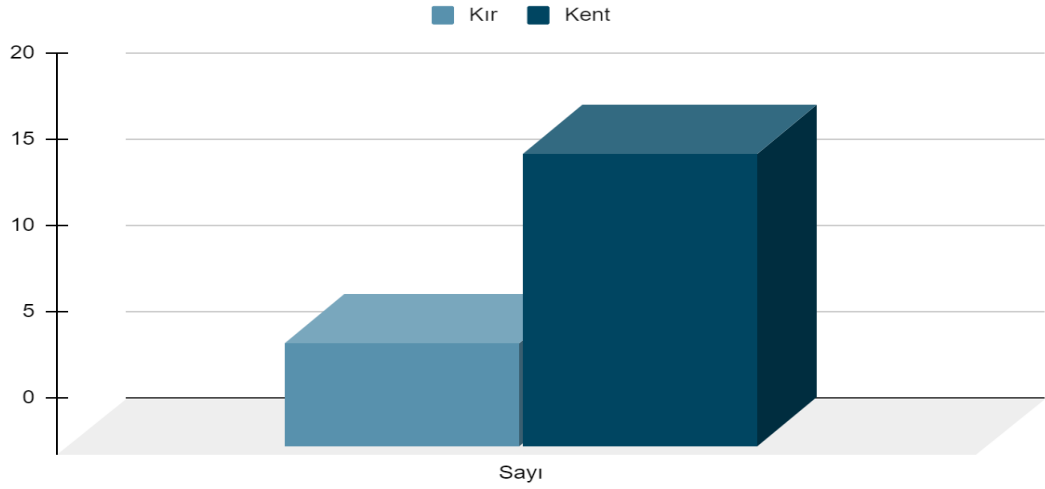
Şekil 2. Katılımcıların Yaş Dağılımı

Şekil 2’de katılımcıların yaş dağılımlarına yönelik bilgiler gösterilmiştir. Bu grafiğe göre gönüllü olarak katılım sağlayan 23 kişiden 13 kişi 20-22 yaş, 9 kişi 22-24 yaş aralığında olup 1 kişi ise 24 yaşından büyüktür.

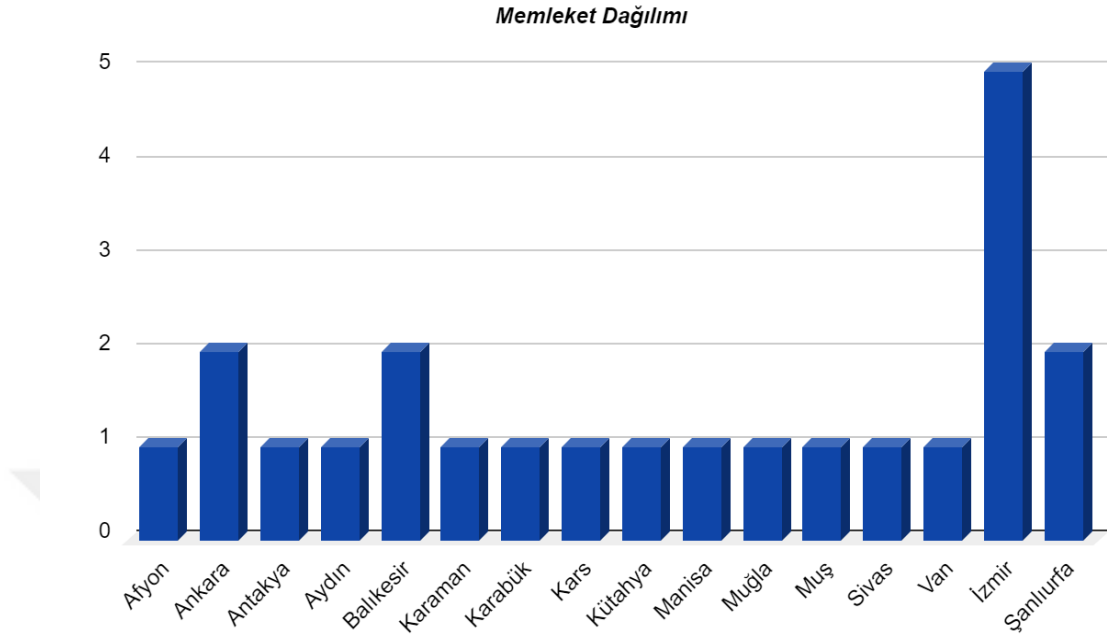

Şekil 3. Katılımcıların Sınıf Düzeyleri

Şekil 3'te katılımcılara ait sınıf düzeyleri gösterilmiştir. Bu grafiğe göre gönüllü olarak katılım sağlayan 23 kişiden 10 kişi 3. sınıf, 13 kişi ise 4. sınıf düzeyindedir.

Yerleşim Yeri Dağılımı**Şekil 4. Katılımcıların Yerleşim Yeri Dağılımı**

Şekil 4'te katılımcılara üniversiteye gelmeden önce yaşadıkları yerin kır veya kent olma durumları bilgisi gösterilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan 23 kişiden 17 kişi kentte, 6 kişi ise kırdaki yaşadığını belirtmiştir.

Şekil 5. Katılımcıların Memleket Dağılımları

Şekil 5’te araştırmaya katılan 23 kişinin memleketlerine ait bilgiler gösterilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin ülkemizin farklı bölgelerinden geldiği göze çarpmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların en çok katıldığı şehir ise İzmir olmuştur.

3.4. Veri Toplama Süreci ve Araçları

Veri toplama sürecinde Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi’nde Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı 3. ve 4. sınıflarında okuyan öğretmen adayları çalışmamıza gönüllü olarak katılmışlardır. Çalışmamıza katılan öğrencilere Öner (2016) tarafından hazırlanan “Görüş Formu” içerisinde yer alan açık uçlu sorular gerekli izinler alınarak sorulmuştur. Açık uçlu sorularda katılımcılardan serbest cevaplar vermeleri beklenir. Araştırmacı bu sorularla beklemediği cevapları da alabildiği için daha geniş ve ayrıntılı bilgiye sahip olabilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018, s. 132). Açık uçlu soruların en büyük amacı daha önceden hazırlanmış seçenekler olmaksızın katılımcıların kendi düşüncelerine göre yanıt vermeleridir. Öte yandan bu sorulara cevap vermenin zaman alması da katılımcıların bazı soruları cevapsız bırakmasına neden olabilir. Ayrıca bu cevapların işlenmesi ve analizi için harcanan çaba ve zaman fazladır (Taşdemir, 2019, s. 156).

3.5. Geçerlilik ve Güvenirlik

Geçerlilik bir çalışmanın sonuçlarının inanılabilirliğini ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Çalışmaların geçerliliğini arttırmak için bazı yollar vardır. Bunlardan biri de aynı gruba ait başka kişilerin görüş, düşünce ve önerilerini almak için çalışmanın zaman zaman o kişilere değerlendirilmesi amacıyla gönderilmesidir (Aydın ve Bayazıt, 2021, s. 191). Bu nedenle çalışmanın belirli aşamalarında veriler değerlendirilmeleri için iki uzmana gönderilmiş ve elde edilen dönütler çalışmanın şekillenmesinde rol oynamıştır. Ayrıca geçerliliği arttırmak için kuramsal çerçeve ile çalışmanın içeriğine zemin oluşturulmaya çalışılmıştır.

Lecompte ve Goetz (aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2016) yapılan çalışmaların doğrudan alıntılar yoluyla betimsel bir yaklaşımla yorumsuz bir şekilde aktarıldığı ve aynı konu üzerinde yapılan diğer çalışmaların sonuçları ile kendi çalışmamızın sonuçlarının karşılaştırılmasının iç güvenirliliği arttırabilecek yöntemlerden bazıları olduğunu ifade etmişlerdir. Bu nedenle çalışmamızın iç geçerliliğini arttırmak için betimsel analiz de kullanılmıştır. Ayrıca alan da çalışmamıza benzer olan diğer çalışmanın sonuçları ile çalışmamız karşılaştırılmış ve benzer sonuçların ortaya çıktığı görülmüştür.

Çalışmamızın dış güvenirliliği sağlamak amacıyla yürütülen çalışmanın aşamaları tek tek açık ve net şekilde ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler istenildiği zaman gösterilmek suretiyle saklanmaktadır. Sonuçlar ile elde edilen bulgular arasında ilişkilendirilme sağlanmaya çalışılmıştır.

3.6. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı araştırılacak olan konuyu belirlemiş bununla ilgili çalışmaları yapmış, çalışmanın uygulanabilmesi için gerekli izinleri almış ve daha önceden hazırlanan “Görüş Formu” sorularını öğretmen adaylarına iletmiştir. Araştırmacı bu çalışmada katılımcı olarak gözlemci rolünü üstlenmiştir. Katılımcı olarak gözlemci çalışma yapılan ortamda bulunan ve katılımcıların araştırmacı olduğunu bildiği kişidir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2014, s.149).

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birinci soruya ilişkin bulgular

Bu bölümde araştırmanın ilk sorusu olan "Yerel Coğrafya Öğretimi" sizce nedir? sorusuna öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevaplar Tablo 1’de gösterilmiş ve ele alınmıştır.

Tablo 1

Öğretmen adayların yerel coğrafya öğretimi tanımına ilişkin bulgular

Kategori: Yerel Coğrafya Öğretimi Tanımı		
Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Bireyin içinde yaşadığı yerin özelliklerini, bilmesi, tanınması, kullanması	Ö-A-3, Ö-A-4, Ö-A-12, Ö-A-13, Ö-A-19, Ö-A-21, Ö-A-22, Ö-A-23	8
Herhangi bir bölgenin/alanın/çevrenin coğrafi özelliklerinin anlatılması, incelenmesi, öğretilmesidir	Ö-A-2, Ö-A-5, Ö-A-6, Ö-A-7, Ö-A-8, Ö-A-11, Ö-A-15,	7
Yaşadığımız çevrenin/bölgenin incelenmesi, değerlendirilmesi, öğretilmesi	Ö-A-1, Ö-A-17, Ö-A-18	3
Ülkemizi yorumlamak, incelemek	Ö-A-10, Ö-A-16	2
Kültür aktarımıdır	Ö-A-9	1
Çıkarım yapmayı sağlayan yöntemdir	Ö-A-14	1
Yerle alakalı olan	Ö-A-20	1
Toplam		23

Araştırmaya katılan 23 öğretmen adayının “Yerel Coğrafya Öğretimi” tanımlarından çıkarılan anlamlar Tablo 1’deki gibi oluşmuştur. Tabloda en çok katılımcının verdiği cevap bireyin içinde yaşadığı yerin özelliklerini bilmesi, tanınması, kullanması şeklinde olmuştur.

Katılımcılardan Ö-A-4 “Yerel coğrafya öğretimi yaşadığımız, doğduğumuz ve hayatımızı sürdürdüğümüz coğrafyanın özelliklerini öğrenmek ve gerektiğinde kullanmaktır” şeklinde cevap vermiştir.

Katılımcılardan Ö-A-23 “Öğrenciye coğrafi bilgi aktarımı yapılırken ders sürecinde, yani coğrafya öğretiminde somut örnek, materyal olarak yerel çevrede bulunan coğrafi unsurların kullanılmasıdır” şeklinde tanımlama yapmıştır.

Diğer en çok verilen cevap ise herhangi bir bölgenin/alanın/çevrenin coğrafi özelliklerinin anlatılması, incelenmesi, öğretilmesidir şeklinde olmuştur. Katılımcılardan Ö-A-11 “Herhangi bir bölgenin coğrafi olarak incelenmesi ve öğretilmesidir...” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılardan Ö-A-7 “Bir bölgenin ya da çevrenin coğrafyasını inceleyen bölüm” şeklinde ifade etmiştir.

En az yapılan tanımlamalar ise;

Ö-A-9 “Kültür Aktarımı için olmazsa olmazdır”,

Ö-A-14 “Öğrencinin çevresindeki coğrafi unsurları tanıyarak konu ile ilgili çıkarımlarda bulunması sağlayan bir yöntemdir”,

Ö-A-20 “Coğrafyanın en geniş özelliğini oluşturur o yerle alakalıdır.” şeklinde olmuştur.

4.2. İkinci soruya ilişkin bulgular

Tablo 2’de katılımcıların “Sosyal Bilgiler Dersinde Yerel Coğrafya Öğretiminden Nasıl Yararlanabilirsiniz?” sorusuna vermiş olduğu yanıtlar ifade edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 2

Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde yerel coğrafya öğretiminden nasıl yararlanabileceklerine dair bulgular

Kategori: Yararlanabilirlik		
Kod	Katılımcılar	Frekans
Örneklendirme	Ö-A-6, Ö-A-7, Ö-A-8, Ö-A-12, Ö-A-15, Ö-A-19, Ö-A-22, Ö-A-23	8
Bulduğumuz coğrafyanın özelliklerini öğrenmede/kullanmada/incelemede/anlatmada	Ö-A-4, Ö-A-6, Ö-A-7, Ö-A-17	4
Bilgi aktarmada	Ö-A-2, Ö-A-5,	2
Ülkemizi tanıtmada/anlatmada	Ö-A-13, Ö-A-16	2
Görsel materyaller kullanarak	Ö-A-9, Ö-A-21	2
Çeşitli bilgi kaynaklarını kullanarak	Ö-A-1,	1
Bölgenin özelliklerini anlatırken	Ö-A-10,	1
Araştırma Yaptırmada	Ö-A-3	1
Dikkat çekmede	Ö-A-11	1
Bilgilerin kalıcılığını sağlamada	Ö-A-14	1
Çevre bilinci arttırmada	Ö-A-14	1
Gezi-gözlem yaptırarak	Ö-A-18	1
Doğadan faydalanmayı öğretmede	Ö-A-20	1
Toplam		26

Buna göre öğretmen adayları, sosyal bilgiler dersi kapsamında yerel coğrafya öğretiminden en çok dersin somutlaştırılması için çevreden örneklendirme yapma konusunda yararlanacaklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan Ö-A-8 “Konu anlatımı da öğrenciye çevresinden örnek vermek onun ilgisini çekecektir. Yerel coğrafya burada devreye girer. Örneğin; volkanik dağları anlatırken bölgenizde var olan bir dağ üzerinde konuyu anlatmanız onun konuyu daha iyi kavramasını sağlar” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Katılımcılardan Ö-A-19 ise ikinci soruya “Dersi işlediğim sırada, öğrencilere coğrafi konum ya da unsurlarla ilgili somut bir örnek kullanmam gerekirse okulun bulunduğu coğrafi bölgeden yararlanırım. Aynı zamanda sadece fiziki konularda değil, coğrafya ile ilgili beşeri konularda da başvurabilirim” şeklinde yanıt vermiştir.

Katılımcıların vermiş olduğu cevaplardan hareketle bu öğretimin yakın coğrafi çevrede bulunan her coğrafi unsurdan yararlanılarak yapılabileceği söylenebilir. Katılımcılardan Ö-A-23 “Doğal afetler konusu işlenirken Türkiye’de meydana gelmiş doğal afetlerden somut örneklerden yararlanılarak öğrencilerin duyuşsal alan becerilerine daha fazla hitap edebiliriz.

Yeryüzü şekilleri konusu işlenirken ülkemizden örnekler vererek başlayabiliriz. Öğretim yapılan okul Ağrı’da ise Ağrı dağı, Manisa’da ise Spil dağı üzerinde durulabilir. Yakından- uzağa öğretim ilkesi ile bağdaştırılabilir.” şeklinde ifade ederek ülkemizin her yerinde örneklemeler yapmak için kullanabileceğimizi ifade etmiştir.

Bazı katılımcıların verdiği cevaplar ise şu şekilde olmuştur;
Ö-A-3 “Araştırma yapmalarını isteyebiliriz”,

Ö-A-11 “Yerel olan öğrencinin dikkatini çeker. Coğrafya öğretimine daha spesifik bir yerden başlamak daha öğretici olabilir”,

Ö-A-13 “Ülkemizin doğal güzelliklerini tanıtırken yararlanabiliriz”.

Ö-A-6 “Yaşadığımız yeri tanır ve kültürümüzden örnekler verebiliriz

Bölgelerin yüzey şekilleri, iklim koşulları, nüfus ve yerleşim ilişkisi, doğal afetler, konusunda bilgi sahibi olabiliriz.

Bölgelere göre üretim, tüketimde bilgi sahibi oluruz.

Bölgelerin nüfus özellikleri ve göç oranlarını öğrenebiliriz.”

4.2.1. İki (a) sorusuna ilişkin bulgular

Tablo 3’te katılımcıların “Hangi konunun öğretiminde başvurabilirsiniz?” şeklinde sorduğumuz soruya vermiş oldukları cevapların analizi sunulmuştur.

Tablo 3

Öğretmen adaylarının hangi konuların öğretiminde başvurulabilirliğine dair bulgular

Kategori: Başvurulabilirlik			
Alt Kategori	Kod	Katılımcılar	Frekans
Fiziki Unsurlar	Coğrafyayla ilgili birçok konuda	Ö-A-4, Ö-A-8, Ö-A-9, Ö-A-16, Ö-A-17, - Ö-A-19	6
	Yeryüzü şekilleri	Ö-A-2, Ö-A-14, Ö-A-15, Ö-A-19, Ö-A-23	5
	İklim	Ö-A-6, Ö-A-12, Ö-A-23	3
	Bitki Örtüsü	Ö-A-12	1
	Harita Bilgisi	Ö-A-6	1
	Konum Bilgisi	Ö-A-10	1
Beşeri Unsurlar	Bölgeler	Ö-A-2, Ö-A-6, Ö-A-10, Ö-A-21	4
	Afetler ve Çevre Sorunları	Ö-A-15, Ö-A-23	2
	Coğrafya kültür ilişkisi	Ö-A-3,	1
	Ekonomi ve Sosyal Hayat	Ö-A-7	1
	Medeniyetler	Ö-A-14	1
	Sanayi	Ö-A-14	1
	Nüfus ve Yerleşme	Ö-A-15	1
	Üretim	Ö-A-6, Ö-A-21	2

Öğrenme Alanı	İnsanlar Yerler ve Çevreler	Ö-A-5, Ö-A-11, Ö-A-18, Ö-A-22	4
	Ülkeler arası köprüler	Ö-A-1,	1
	Küresel Bağlantılar	Ö-A-5,	1
	Adım Adım Türkiye	Ö-A-6	1
	Ülkem Kültürüm ve Tarihim	Ö-A-13	1
	Kültür ve Miras	Ö-A-20	1
	Tarih	Ö-A-21	1
	Toplam		40

Katılımcılardan bu soruya en çok verdiği cevap ise coğrafyanın pek çok konusunun öğretiminde bu öğretime başvurulabileceği yönünde olmuştur.

Katılımcılardan Ö-A-4 “Bölgenin coğrafi yapısı, ekonomiye etkisi, kültürün şekillenmesi, fenotip, hangi basınç alanlarının etkisinde kaldığı, tarihsel süreci gibi birçok konunun öğretiminde başvurulabilir” şeklinde yanıt vermiştir.

Ö-A-17 “hemen hemen her konunun öğretiminde yerel coğrafyaya başvurulabilir. spesifik bir örnek verecek olursak;öncelikle kültür ve miras konusunun,doğal ve beşeri unsurlar konusun öğretiminde yerel coğrafya öğretimine başvurabilirim” şeklinde yanıt vermiştir.

Bölgeler, yeryüzü şekilleri ve insanlar, yerler ve çevreler ise diğer en çok verilen cevaplar olmuştur.

Ö-A-2 “Bölgeleri anlatırken, yeryüzüm şekillerini anlatırken başvurabiliriz” şeklinde cevap vermiştir.

Ö-A-11 “İnsanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanında kullanılabilir” şeklinde yanıtlamıştır.

Ö-A-6 “Zaman ve takvim bilgileri verirken harita kullanımında.

Adım adım Türkiye konusunda kültürümüzden örneklerde.

Bölgemizi tanıyalım konusunda bölgemizin yüzey şekillerini, iklimini, nüfus ve yerleşim ilişkisini öğrenmede.

Ürettiklerimiz konusunda bölgelere göre üretim, ekonomide insan etkisini öğrenmede.

Dünyanın iklimi konusunda Türkiye’nin konumunu öğrenmede.”

Sanayi konusunda Ö-A-14 “...Sanayi”; afetler ve çevre konusunda, Ö-A-15 “...Afetler ve Çevre Sorunları vb. konuların aktarılmasında yerel coğrafya yardımcı olabilir”; Ülkem, Kültürüm ve Tarihim konusunda Ö-A-13 “Ülkem kültürüm ve tarihim” şeklinde yanıtlar vermişlerdir.

4.2.2. İki (b) sorusuna ilişkin bulgular

Tablo 4’de katılımcılara sorulan “Ne tür uygulamalar yapabilirsiniz?” sorusuna ilişkin verilen cevapların analizi sunulmuştur.

Tablo 4

Öğretmen adaylarının yapılabilecek uygulamalara dair cevapları

Kategori: Uygulamalar		
Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Gezi, Saha Araştırması, Gözlem	Ö-A-6, Ö-A-9, Ö-A-14, Ö-A-15, Ö-A-17, Ö-A-18, Ö-A-19, Ö-A-21, Ö-A-22	9
Araştırma-İnceleme -Değerlendirme-	Ö-A-4, Ö-A-8, Ö-A-11, Ö-A-13, Ö-A-16	5

Anlatım- Ev Ödevi		
Sunular, Videolar Hazırlama- Yaptırma	Ö-A-5, Ö-A-7, Ö-A-10, Ö-A-12, Ö-A-16	5
Etkinlikler	Ö-A-19, Ö-A-20, Ö-A-23	3
Yakın Çevreden Örnek Vermek	Ö-A-1, Ö-A-12	2
Canlandırma- Drama	Ö-A-2, Ö-A-20	2
Oyunlar	Ö-A-5, Ö-A-16	2
Dergi Çalışması	Ö-A-3	1
Toplam		29

Buna göre en çok yapılabilecek uygulamanın gezi-gözlem- saha araştırması şeklinde olduğu verilen cevaplardan anlaşılmıştır. Katılımcılardan Ö-A-6 “Bir bölgenin kültürünü tanıtırken çocukları etnografya müzesine götürebilirim...” şeklinde cevap vermiştir.

Ö-A-21 “Müzeleri, üretim noktalarını gezdirebiliriz.” şeklinde cevap vermiştir.

Ö-A-10 “Harita ve akıllı tahta ile görsel materyal kullanarak çeşitli animasyonlarla daha etkili sunum yapabiliriz.” şeklinde yanıt vermiştir.

Katılımcılardan Ö-A-16 “...Bir başka uygulama ise öğrencilere bu konuyu pekiştirmek amacıyla bir oyun hazırlanıp sınıfta oynanabilir...” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Ö-A-2 “Dilsiz harita kullanabilirdim,yâ da öğrencileri gruplara ayırıp herhangi bir bölge ismi vererek canlandırma şeklinde bir etkinlik yaptırabilirdim...” şeklinde cevap verirken en az verilen cevap ise dergi çalışması yaptırmak şeklinde olmuştur.

Katılımcılardan Ö-A-3 ise “Dergi çalışması” şeklinde kısa cevap vermiştir.

Ö-A-4 “Bölgenin yer altı zenginlikleri ve temel ekonomik geçimini araştırma, insanlara ve kültüre yansımalarını değerlendirme gibi uygulamalar yapılabilir”

Ö-A-8 “Mesela kalabalık bir şehirdeyse nüfus yoğunluğundan dolayı yaşadıkları sorular üzerinden anlatım yapılabilir . Yada yakınındaki bir toprak çeşidi incelenebilir . Bir dağ varsa gözlem sonuçları sıralanabilir .”

4.3. Üçüncü soruya ilişkin bulgular

Tablo 5’te katılımcılara sorulan “Coğrafya konularının öğretiminde yakın coğrafi çevreden yararlanarak yerel coğrafya etkinlikleri yaptırmanın öğrencilere kazandıracağı yararlar sizce neler olabilir?” sorusuna ilişkin vermiş oldukları cevapların analizi sunulmuştur.

Tablo 5

Öğretmen adaylarının yerel coğrafya etkinlikleri yaptırmanın kazandıracağı yararlarla ilişkin bulgular

Kategori: Yararlılık		
Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Yaşadığı Bölge Hakkında Bilgi Sahibi Olmak-Vermek-Tanıtmak	Ö-A-1, Ö-A-5, Ö-A-7, Ö-A-10, Ö-A-11, Ö-A-13	6
Kalıcı- Etkili Öğrenmeyi Sağlama	Ö-A-9, Ö-A-12, Ö-A-16, Ö-A-17, Ö-A-18, Ö-A-23	6
İlişki Kurmayı Sağlama	Ö-A-5, Ö-A-6, Ö-A-10, Ö-A-15, Ö-A-19	5
Dikkat Çekme	Ö-A-11, Ö-A-12, Ö-A-20, Ö-A-23	4
Araştırma Becerisi	Ö-A-2, Ö-A-3, Ö-A-19	3
Ülkesini-Çevresini Tanır	Ö-A-2, Ö-A-19, Ö-A-23	3
Öğretimi Kolaylaştırma	Ö-A-8, Ö-A-9, Ö-A-11	3
Aktif Öğrenme	Ö-A-3, Ö-A-16	2
Özgüven Sağlamak	Ö-A-1	1
Sorumluluk Sahibi Olma	Ö-A-3	1
Çözüm Üretme	Ö-A-4	1
Çıkarımlarda Bulunma	Ö-A-5	1
Bilgiyi Hatırlama	Ö-A-6	1
Sorunlara Karşı Duyarlılık Sağlama	Ö-A-14	1
Aidiyet Duygusu Geliştirme	Ö-A-14	1
Bireyin Kültürünü Öğrenmesini Sağlar	Ö-A-21	1
Farkındalık Sağlama	Ö-A-22	1
Toplam		40

Bu soruya en çok verilen cevap ise “Yaşadığı Bölge Hakkında Bilgi Sahibi Olmak-Vermek-Tanıtmak” şeklinde olmuştur.

Ö-A-1 “Kişiyi yaşadığı bölge hakkında doyurucu bir bilgi verir ve böylece yaşadığı bölgeyi daha iyi tanır...” şeklinde cevap vermiştir.

En çok cevap verilen diğer yanıt ise “Kalıcı-Etkili Öğrenmeyi Sağlama” şeklinde olmuştur. Katılımcılardan Ö-A-12 “Öğrenmede ki kalıcılığı kesinlikle düz anlatıma kıyasla çok daha kalıcı olmaktadır. Düz anlatımla aktarılan şeyler çok kısa sürede unutulurken, canlı etkinlikler kalıcı bir şekilde öğrenimi gerçekleştirebilir.” şeklinde bu konudaki düşüncesini ifade etmiştir.

Ö-A-8 “Konu öğretiminde Öğrenciye bildiği çevresi üzerinden yaklaşmak ona kalaylık sağlayacaktır. Örnekleme yapmak için zorluk çekmeyecektir” şeklinde düşüncelerini ifade ederek yakın coğrafi bölgede yerel coğrafya etkinliklerinin yapılmasının öğretimi kolaylaştıracağını düşünmektedir.

Ö-A-14 ise “Öğrencinin çevresinde yaşanan çevre kirliliği, kaynakların bilinçsiz tüketimi vb. çevre sorunlarına karşı olan duyarlılığı artmış olur, aidiyet duygusunu artmış olur” şeklinde yararlar kazandırabileceğini ifade etmiştir.

Ö-A-4 “Yaşadıkları bölgenin tarihsel dokusunu ve coğrafi yapısını kavrarlar ve böylece ekonomik, sosyal, kültürel olarak yansımalarını yorumlayabilirler. Ayrıca bölgenin gelişimi, halkın geçim kaynağı gibi birçok konuyu kavrayıp bölgesel sorunlara cevap üretebilirler.” diyerek, sorunlara çözüm üretme noktasında fayda sağlanabileceğini ifade etmiştir.

Ö-A-19 “Bence ilk olarak yaşadığı çevreyi farketme, algılama, araştırma, sürekliliği ve değişimi algılama gibi beceriler sağlayacaktır. Daha sonra ise somuttan soyuta olarak düşünme ve ilişkilendirme yetisi kazanacaktır. Zira çevrelerinde gördükleri coğrafi özelliklerin ya da olayların, göremedikleri benzer bölgeler açısından ilişkilerini ve birbirleriyle olan farklarını ya da ilişkilerini algılayabilirler”

Ö-A-15 “Birey çevresini tanırsa kendisini de tanımış olur. Yakın coğrafi çevre bilgisinden yararlanarak farklı farklı bölgeler hakkında bir yorum getirme yeteneğine sahip olur. Kendi çevresinden bir haber olan bireyi sosyal bir hale getirmek için yerel coğrafya eğitiminin kullanılması gerektiğini düşünüyorum.”

4.4. Dördüncü soruya ilişkin bulgular

Tablo 6’da katılımcılara yöneltilen “Sosyal bilgiler dersinde bir üniteye yerel coğrafyaya yer verilse bu üniteye hangi konuların yer almasını isterdiniz? Nedenleriyle açıklayınız.” sorusuna yönelik verilen cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo 6

Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde yerel coğrafya öğretimi kapsamında hangi konuların yer almasını istediklerine ilişkin bulgular

Kategori: Yer verilebilecek konular			
Alt Kategori	Kod	Katılımcılar	Frekans
Fiziki Coğrafya Konuları	İklim	Ö-A-7, Ö-A-17, Ö-A-22, Ö-A-23	4
	Doğal Kaynaklar	Ö-A-1, Ö-A-17	2
	Toprak Çeşitleri	Ö-A-1, Ö-A-22	2
	Yer Yapısı	Ö-A-8, Ö-A-12	2
	Bitki Örtüsü	Ö-A-12, Ö-A-17	2
	Konum	Ö-A-22	1
	Yeryüzü Şekilleri	Ö-A-23	1
Beşeri Coğrafya Konuları	Kültür	Ö-A-4, Ö-A-6, Ö-A-9	3
	Ekonomi ve Sosyal Hayat	Ö-A-7, Ö-A-9, Ö-A-11	3
	Turizm	Ö-A-2, Ö-A-7	2
	Çevre Sorunları	Ö-A-8, Ö-A-14	
	Şehir, Bölgeler, Ülkeler	Ö-A-10, Ö-A-15, Ö-A-16	3
	Kültür-Kültür ve Miras	Ö-A-17, Ö-A-18, Ö-A-20	3
	Tarım Ürünleri	Ö-A-1	1
	Toplum ve Coğrafya	Ö-A-3	1
	Göç	Ö-A-6	1
	Nüfus ve Yerleşme	Ö-A-7	1

	Doğal Afetler	Ö-A-23	1
	Her Konunun	Ö-A-19	1
	Tarih	Ö-A-21	1
	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Ö-A-5	1
	İstemezdim	Ö-A-13	1
	Toplam		39

Verilen cevaplar arasında en çok “iklim” konusunun bir üniteye yer alması isteği dikkat çekmektedir. Katılımcılardan Ö-A-22 “Türkiye’nin 7 bölgesinden başlayarak; konum, toprak, iklim gibi konuları bölge bölge ayırarak detaylı incelenmesini isterdim. Her öğrencinin yaşadığı yeri detaylı olarak öğrenmesini isterdim” şeklinde birden çok konunun yer alması gerektiğini belirtmiştir.

Ö-A-5 “İnsanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanı. Çünkü öğrencilere 5,6 ve 7.sınıflar boyunca insanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanında coğrafya ağırlıklı konu transferi yapılmaktadır” şeklinde ifade etmiştir.

Ö-A-6 “Bölgenin göç değişimi konusuna yer verilmeli. Çünkü her sene sadece kırsal bölgeden kentsel bölgeye değil kentsel bölgelerin kendi arasındaki göçler değişmekte. Bölgenin kültürüne yer verilmeli. Çünkü öğrenci bir bölgeyi kültürüyle tanırsa öğrendiği bilgiler boşlukta kalmaz.” şeklinde kültür konusuna yer verilmesi gerektiğini nedeniyle açıklamıştır.

Ö-A-14 ise “Çevremdeki yaşanan çevre sorunları gibi başlık altında öğrencinin çevreye karşı bilinci artırılmış olur çünkü çevresinde yaşanan bu soruna daha yakından tanık olmaktadır ayrıca yakın çevresine karşı aidiyet duygusu daha fazladır böylelikle bilginin kalıcılığını arttırmış oluruz” şeklinde yanıt vermiştir.

Ö-A-1 “Üretim, dağıtım ve tüketim ünitesinde kullanmak isterdim. Her öğrencinin uygulama ödevi olarak yaşadığı bölgenin tarım ürünlerini belirleyip sonra fotoğraflayıp kartona yapıştırmalarını isterdim. Madenler, Toprak türleri başka konular olabilir. Çünkü: Ben sözlü anlatımın yanı sıra uygulama ağırlıklı yapardım.”

Ö-A-9 “Özellikle kültürel ve ekonomik unsurları içermesini isterdim. Çünkü yerel coğrafya insan yaşamını kültürünü ve ekonomik faaliyetleri doğrudan etkiler ve öğrencilerde buna dair yorum yapabilme olanağı geliştirir.”

Ö-A-15 “Öncelikle öğretim görülen şehrin anlatılmasını isterdim. Kendi şehrinin coğrafi özelliklerini bilen birey hem günlük hayatta bu bilgilere başvurarak işini kolaylaştırır hem de ileride yapacağı mesleği bile karar vermesinde etkili olacaktır. Bir başka konu ise bulunulan şehrin etrafındaki bölgeler anlatılabilir. Çünkü şehirler arası maddi manevi bir alışverişin olduğunu fark ederek kendi şehrinin bağımsız olmadığını anlar. En son olarak ülkemizin dışında bulunan bizim alışık olmadığımız coğrafi olayların yaşandığı ülkeler veya bölgeler anlatılmalıdır. Çünkü birey böylece kültürlenir ve kendi şehriden dışarı çıkarak, kendi bildiklerinin de ötesinde bir alanı tanıması dünyanın sadece Türkiyeden var olmadığını ve çok farklı coğrafi şartların varlığından haberi olur.”

4.5. Beşinci soruya ilişkin bulgular

Tablo 7’de katılımcıların “Yerel coğrafya öğretiminin sosyal bilgiler dersinde uygulanabilirliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Açıklayınız.” sorusuna verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo 7

Öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminin uygulanabilirliğine ilişkin bulgular

Kategori: Uygulanabilirlik		
Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Uygulanabilir	Ö-A-1, Ö-A-4, Ö-A-5, Ö-A-6, Ö-A-7, Ö-A-9, Ö-A-10, Ö-A-11, Ö-A-14, Ö-A-16, Ö-A-17, Ö-A-19, Ö-A-21, Ö-A-23	14
Uygulanamaz	Ö-A-3, Ö-A-12, Ö-A-13, Ö-A-18	4
Şartlı Uygulanabilir	Ö-A-2, Ö-A-8, Ö-A-22	3
Uygulanmalı	Ö-A-15, Ö-A-20	2
Toplam		23

Tablo 7'ye göre 23 katılımcının 14 tanesi “Uygulanabilir”, 4 tanesi “Uygulanamaz”, 3 tanesi “Şartlı Uygulanabilir”, 2 tanesi de “Uygulanmamalı” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Uygulanabilir yanıtı veren katılımcılardan Ö-A-4 “Uygulanabilir hatta uygulanmalıdır. Mahalli coğrafyaların insana, kültüre ve ekonomik-sosyal hayata ekisinin büyük olduğunu düşünüyorum. Bunun için yerel coğrafların öğretimi genel konuları kavrama ve algılanmasında daha yararlı olur” şeklinde yanıt vermiştir.

Ö-A-18 “Uygulanabilirlik açısından bu dersin düz anlatım yoluyla veya slaytlarla geçirildiğini çünkü ders saatinin yetersizliği sebebiyle istenildiği gibi işlenemediğini düşünüyorum.” şeklinde yanıt vermiştir.

Ö-A-2 “Çocukların gelişim düzeylerine uygun etkinlikler yapılabilirse uygulanabilir” şeklinde şartlı uygulanabileceğine dair yanıt vermiştir.

Ö-A-15 ise “Yerel coğrafya öğretimi bence kesinlikle sosyal bilgiler dersi içerisinde uygulanmalı. Okul bahçesi dahi bu alan da bizlere yardımcı olacaktır. Yani uygulanması imkansız değildir. Yeter ki öğretmen öğretmek istesin.” şeklinde uygulanması gerektiğini ifade etmiştir.

Ö-A-4 “Uygulanabilir hatta uygulanmalıdır. Mahalli coğrafyaların insana, kültüre ve ekonomik-sosyal hayata ekisinin büyük olduğunu düşünüyorum. Bunun için yerel coğrafların öğretimi genel konuları kavrama ve algılanmasında daha yararlı olur”

Ö-A-9 “Aslında çok basit şekilde uygulanabilir. İlla ki saha çalışması gerektirmez. Günümüz teknolojisiyle de pek çok sanal etkinlik gerçekleştirilebilir.”

Ö-A-12 “Sosyal bilgiler dersi orta okul çağında ki yaşça daha küçük çocuklar tarafından görüldüğü için topluca geziler düzenlemek gerekir. Bu da ekonomik açıdan maliyetli olduğundan çoğunlukla gerçekleşmemektedir. Bu nedenle akıllı tahta kullanımını, buradaki içerikleri çok daha ilgi çekici hale getirmek şarttır. Bu şekilde daha verimli olabilir.”

4.6. Altıncı soruya ilişkin bulgular

Tablo 8’de katılımcıların “Okulunuzun bulunduğu çevrede yerel coğrafya öğretimi kapsamında hangi coğrafi unsurları kullanabilirsiniz? Belirtiniz.” şeklinde sorulan soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Tablo 8

Öğretmen adaylarının okul çevresi kapsamında yerel coğrafya öğretiminde kullanabilecekleri coğrafi unsurlara ilişkin bilgiler

Kategori: Kullanılabilecek coğrafi unsurlar			
Alt Kategori	Kod	Katılımcılar	Frekans
Fiziki Unsurlar	Yeryüzü Şekilleri	Ö-A-4, Ö-A-5, Ö-A-8, Ö-A-9, Ö-A-10, Ö-A-14, Ö-A-18, Ö-A-19, Ö-A-21	9
	Bitki Örtüsü	Ö-A-3, Ö-A-8, Ö-A-11, Ö-A-14, Ö-A-15, Ö-A-16, Ö-A-18, Ö-A-19	8
	Toprak Türleri	Ö-A-1, Ö-A-8, Ö-A-11, Ö-A-13, Ö-A-16, Ö-A-18	6
	İklim	Ö-A-8, Ö-A-16, Ö-A-19, Ö-A-22	4
	Konum	Ö-A-2, Ö-A-12, Ö-A-20	3
	Mekan	Ö-A-2, Ö-A-12, Ö-A-20	3
Beşeri Unsurlar	Hayvancılık	Ö-A-1, Ö-A-5	2
	Ekonomik Unsurlar	Ö-A-4, Ö-A-7	2
	Sosyal Unsurlar	Ö-A-4, Ö-A-7	2
	Nüfus ve Göç	Ö-A-6, Ö-A-8	2
	Kültürel Unsurlar	Ö-A-4	1
	Sanayi	Ö-A-5	1
	Tarım	Ö-A-5	1
	Ulaşım	Ö-A-7	1
	Tarihi Unsurlar	Ö-A-1, Ö-A-14, Ö-A-17, Ö-A-20	4
	Toplam		49

Tabloya göre katılımcılar en çok yeryüzü şekillerini kullanabileceklerini ifade etmişlerdir.

Ö-A-10 “Ovalar, dağlar, su kütleleri vb. unsurları sayabiliriz.” şeklinde yanıtlamıştır.

Ö-A-15 “Bitki örtüsünden bahsederek hangi tür tarım işlerinden yapıldığından bahsedilebilir. Bir doğa yürüyüşüne çıkartarak hangi ağaç türlerinin yetiştiği anlatılabilir...”

Ö-A-6 “Bölgedeki üretim tüketimi anlamak için nüfus grafiklerine bakabiliriz. Böylece ekonomik faaliyetlerin bölgenin hangi yerleşim yerlerinde gelişme gösterdiğini görebiliriz

Bölgenin göç grafiklerine bakarak üniversitenin bu bölgeye göç konusunda me gibi etkileri olmuş öğrenebiliriz.” şeklinde nüfus ve göç konusunda grafiklerden faydalanabileceğini ifade etmiştir.

Ö-A-5 “Doğal ve beşeri unsurlar ile konum faktörünün hepsi sürece dahil edilebilir. Dağlar, platolar ve ovaların çevresinde nerede olduğu öğrenilebilir, sanayi, tarım ya da hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin neden ağırlıklı olduğu tanımlanabilir, ülkenin ya da dünyanın ne tarafında bulunduğu alakalı çıkarımda bulunabilir. Gözünü kapatınca bu bölgenin coğrafi unsurlarına dayalı her şeyi öğrenci zihninde canlandırabilmelidir.”

Ö-A-16 “Okulumun içinde yer alan bitkiler baz alınarak bitki örtüsü, sıcaklık alınarak iklim tipi, bulunan toprak tipi alınarak toprak çeşidi konuları işlenebilir.”

4.7. Yedinci soruya ilişkin bulgular

Tablo 9’da katılımcılara yöneltilen “Yerel coğrafya öğretiminde karşılaştığınız veya karşılaşılabileceğiniz sorunlar nelerdir? Açıklayınız.” şeklinde sorulan soruya katılımcıların verdikleri cevaplar analiz edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 9

Öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminde karşılaştıkları ya da karşılaşılabilecekleri sorunlara ilişkin bulgular

Kategori: Sorunlar		
Kodlar	Katılımcılar	Frekans
İmkan Yetersizliği	Ö-A-3, Ö-A-11, Ö-A-12 Ö-A-15, Ö-A-21	5
Zaman Yetersizliği	Ö-A-2, Ö-A-10, Ö-A-18, Ö-A-19	4

Maddi Yetersizlik	Ö-A-10, , Ö-A-12, Ö-A-14, Ö-A-19	4
Prosedür	Ö-A-10, Ö-A-14, Ö-A-15	3
Doğru Bilgi Sağlanamaması	Ö-A-1, Ö-A-20	2
Ortamin Uygunsuzluğu	Ö-A-12, Ö-A-23	2
Bilgi Yetersizliği	Ö-A-4, Ö-A-6	2
Sıkıcı Eğitimin Verilmesi	Ö-A-5, Ö-A-8	2
Sorun Olmaz	Ö-A-7, Ö-A-17	2
Öğrencinin İlgisizliği	Ö-A-9, Ö-A-13	2
Sınıf Mevcudunun Yoğunluğu	Ö-A-16, Ö-A-18	2
Kentleşme	Ö-A-8	1
Müfredat Yoğunluğu	Ö-A-16	1
Bilginin Değişimi	Ö-A-22	1
Toplam		33

Tablo 9’a göre katılımcıların öğretimde en çok karşılaşılabilecekleri sorunlar arasında “imkan yetersizliği”, “zaman yetersizliği”, “maddi yetersizlik” ve “prosedür” gibi nedenler yer almaktadır.

Ö-A-3 “Karşılaşmadım. Okulun ve ailelerin erişim olanakları sınırlı olursa çalışmalar verimli olmayabilir.” şeklinde yanıt vererek karşılaşmadığını ama okul ve ailenin imkanlarının yetersiz olabileceğini ifade etmiştir.

Ö-A-19 ise “En büyük sorunun ekonomi olduğunu daha sonra ise zaman. Örneğin yapmak istediğim bir gezi gözlem etkinliğinde bunun ekonomik açıdan sorun oluşturacağını düşünüyorum. Diğer yönden ders saatlerinin de çoğu faaliyet açısından eksik kalacağı düşüncesindeyim.” şekilde düşüncelerini ifade ederken maddi yetersizliklere ve zaman yetersizliğine vurgu yapmıştır.

Bir başka en çok karşılaşılabilecek sorunlardan birisi ise yapılacak etkinlikler için alınması gereken yasal izinler/prosedürler olarak gösterilmiştir. Bu konuda katılımcılardan Ö-A-15 “Etkinliklerin yapılmasında (gezi vb) resmi işler bazen etkinliğin önüne taş koyabilir...” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Bu soruya yöneltilen bir başka cevap ise öğretimin yapılmasında bir sorunla karşılaşılmayacağı yönünde olmuştur. Katılımcılarda Ö-A-17 bu konuda “karşılaşılabilecek çok fazla problem olduğunu düşünmüyorum. henüz bir öğretmen adayı olarak karşılaştığım bir problem de yok.” şeklinde ifade etmiştir.

Ö-A-6 “Bazen bir bölgeyi sadece fiziki açıdan değerlendirebiliriz. Yani o bölgenin kültürü hakkında, üretim tüketimi hakkında bilgilere verilere ulaşamayabiliriz.”

Ö-A-10 “Maliyet fazlalığı sebebiyle devlet okullarında yeteri kadar gezi düzenlenememesi, gerekli izin alma sürelerinin uzun sürmesi ve ders saatleri ile müfredatın paralel bir zaman diliminde ilerlemesi açısından bu gibi sorunlarla karşılaşmamız kaçınılmazdır.”

Ö-A-9 “Öğrencilerin önyargıları veya umursamazlıkları olabilir.”

Ö-A-12 “Okulların bulunduğu konumlar itibari ile çevreden verilecek örnekler kısıtlı olabilir.

Öğrencilere öğrenimin kalıcılığı açısından çeşitli etkinlikler yapmak için karşılaştığımız maddi imkansızlar olabilir.”

Ö-A-16 “Yerel coğrafya öğretimi önce sınıfta anlatılmalıdır. Bunun ardından bana göre dışarı çıkıp öğrencilere bunu birebir yaşayarak anlatmak onların görmesi ve dahil olmasının sağlanması bence son derece önemlidir. Ancak ülkemiz şartlarından gerek sınıf sayısı gerek müfredat yoğunluğu nedeniyle bu gibi etkinlikler yapılamamaktadır. Yerel coğrafya ülkemizde sadece sınıflarda anlatılan ve tamamen soyut bir ders gibi işlenmektedir. Aslında yerel coğrafya dersi dışarı çıkılarak gayet somut ve kalıcı bir derse dönüştürülebilir.”

Ö-A-23 “Her konuya uygulamak zor olabilir. Ya da çok kapsayıcı olmayabilir. Doğu Anadolu bölgesinde bir öğretmen doğal afetler konusunu işlerken sel olayını anlatırken yakın çevreden gerçekleşmiş bir sel felaketi ile somutlaştırmakta zorlanabilir. Aynı şekilde Ege bölgesinde başka bir öğretmen çığ faaliyetine somut bir örnek vermekte zorlanır.”

4.8. Sekizinci soruya ilişkin bulgular

Tablo 10’da katılımcılara yöneltilen “Yerel coğrafya öğretiminin nitelikli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için önerileriniz nelerdir? Belirtiniz.” şeklinde sorulan soruya ilişkin katılımcıların verdikleri cevapların analizi yer almaktadır.

Tablo 10

Öğretmen adaylarının nitelikli bir yerel coğrafya öğretimi gerçekleştirilebilmesi önerilerine ilişkin bulgular

Kategori: Öneriler		
Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Gezi- Gözlem Yapılmalı	Ö-A-4, Ö-A-6, Ö-A-11, Ö-A-12, Ö-A-15, Ö-A-16, Ö-A-22	7
Materyal Kullanılmalı	Ö-A-5, Ö-A-8, Ö-A-15, Ö-A-16, Ö-A-17, Ö-A-18	6
Etkinliklerle/ Yaşayarak Öğretim Yaparak	Ö-A-2, Ö-A-10, Ö-A-12, Ö-A-19, Ö-A-21	5
Destek Alınarak	Ö-A-3, Ö-A-19, Ö-A-20	3
Çeşitli Örnekler	Ö-A-8, Ö-A-16	2
İşe Yararlılık/ Önem Anlatılmalı	Ö-A-9, Ö-A-13	2
Hazırbulunuşluk	Ö-A-14, Ö-A-16	2
Çeşitli Kaynaklardan Yararlanarak	Ö-A-1	1
Araştırma Yapılmalı	Ö-A-5	1
Uygulamaya Yönelik Konu	Ö-A-8	1
Öğreticinin Bilgili Olması	Ö-A-17	1
Ders Saatinin Artması	Ö-A-18	1
Ortam Düzenlemesi	Ö-A-18	1
Yeni Öğrenme Alanı	Ö-A-19	1
Faydalılık Ölçümü	Ö-A-23	1
Toplam		35

Tablo 10'a göre katılımcıların nitelikli bir yerel coğrafya öğretimi yapmak için en çok verdikleri öneri “gezi-gözlem” yapmak olmuştur.

Ö-A-6 “...o bölgenin kültürünü daha iyi öğretebilmek için müzelere götürebilsek daha nitelikli bir öğretim sağlarız.” şeklinde kültürü öğretmek için yerel coğrafya öğretimi içerisinde müze gezisi yaptırabileceğini ifade etmiştir.

Ö-A-1 “İnternette,halkın görüşlerinden,dergi,gazete ve makalelerden yararlanabilir. Vı teknoloji ve hologramdan yararlanabilir.” şeklinde ifade etmiştir. Burada günümüz teknolojisinin bir parçası olan materyallerin kullanılması gerektiğini de katılımcımız ifade etmiştir. Buradan hareketle teknolojilerin kullanımının öğrencinin ilgisini çekebileceğini düşünebiliriz.

Ö-A-9 “Öncelikle yerel coğrafya öğretiminin neden gerekli olduğu ve öğrencilerin ne işine yarayacağı öğrencilere açık bir şekilde anlatılmalıdır. Böylece öğrencilerdeki önyargılar azaltılabilir.” şeklinde düşüncelerini ifade ederek öncelikle yerel coğrafya öğretiminin önemine vurgu yapılması gerektiğini savunmuştur.

Ö-A-14 ise “Öğrenciyi etkinlikleri gerçekleştirmeden önce konuya hazırbulunuşluk açısından yüksek düzeyde olması gerekir” diyerek hazırbulunuşluğun yüksek olması gerektiği şeklinde önerisini dile getirmiştir.

Ö-A-18 “Yeterli ders saati, sınıf mevcudu, çevrenin yerel coğrafya eğitimine uygun olması veya teknolojik olarak materyallerin yeterli olması, nitelikli bir şekilde dersin gerçekleştirilmesini için kolaylaştırabilir.” şeklinde düşüncelerini ifade ederken yerel coğrafya öğretiminin nitelikli biçimde gerçekleştirilebilmesi için birden çok öneri sunmuştur.

Ö-A-5 “Daha fazla materyal kullanımı sağlanmalı, öğrenci ezbere teşvik edilmenin aksine araştırmaya(altivite/eğlence/grup çalışması) teşvik edilmeli bu sayede öğretim sürecine dahil edilmelidir.”

Ö-A-8 “Doğal ortamı sadece sözlü olarak anlatmak yeterli kalmaz . Ders içinde materyallerden yararlanmak doğru olur . Ayrıca öğrencinin bunları kavrayabilmesi için bu ortamları bilmesi gerekir . Kentten hiç ayrılmayan birinin tarım topraklarını tanıyamaması normaldir . Öğrenciye bu konu çok fazla ve çeşitli örneklerle anlatılmalı”

Ö-A-17 “öncelikle öğretmenin çevreyi çok iyi tanıyor olması gerekir. bu sayede öğrencilerine de daha doğru bilgiler aktarabilir. ders içerisinde kesinlikle görsel materyallerle konuyu desteklemesi gerekir.”

Ö-A-19 “Birincisi kesin olarak ya yeni bir öğrenme alanı içerisinde verilmeli ya da tüm öğrenme alanlarına ilişki olduğu boyutta kazanım olarak eklenmeli. İkincisi yerel coğrafya öğretimi ekonomik açıdan desteklenmeli, öğrencilere yaşayarak öğrenme fırsatı verilmeli. Yıl içi öğretim faaliyetlerine artı zaman kazandırılmalı, verim sağlanmalı.”

4.9. Dokuzuncu soruya ilişkin bulgular

Tablo 11’de katılımcıların görüş ve önerilerine dair verileri analiz edilmiştir. Katılımcıların çoğu görüş ya da öneri belirtmemiştir. Görüş ve öneri belirten katılımcılardan 3 tanesi yerel coğrafya öğretimine önem verilmesi gerektiğini savunmuştur.

Tablo 11

Öğretmen adaylarının görüş ve önerilerine ilişkin bulgular

Kategori: Diğer görüş ve öneriler		
Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Öneri Yok	Ö-A-2, Ö-A-4, Ö-A-5, Ö-A-7, Ö-A-9, Ö-A-11, Ö-A-15, Ö-A-17, Ö-A-18, Ö-A-19, Ö-A-20, Ö-A-21, Ö-A-22	13
Yerel Coğrafya Öğretimine Önem Verilmeli	Ö-A-14, Ö-A-16, Ö-A-23	3
3D Materyaller Üretmek	Ö-A-1	1
Konferans	Ö-A-1	1
Videolardan Yararlanmak	Ö-A-1	1
Diğer Alanlarla İlişki	Ö-A-3	1
Bölgenin İncelenmesi	Ö-A-6	1
Verimli Öğretim	Ö-A-8	1
Mikro Düzeyden Başlanarak Öğretim	Ö-A-10	1
Etkinlik	Ö-A-12	1
Gezi-Gözlem	Ö-A-12	1
İnsanları Bilinçlendirmek	Ö-A-13	1
Toplam		26

Ö-A-19 “Yerel coğrafya dersinin ülkemizde daha verimli hale gelmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü biz insanlar doğadan bağımsız değiliz aksine ona çok bağılıyız. Öğrenciler etrafında yer alan coğrafya olayları ve unsurları ne kadar iyi öğrenir ve anlamlandırır ise ileride daha verimli ve başarılı işlere imza atarlar. Bu nedenle hem kendi ülkemizin kaynaklarını doğru kullanmak bilinçsizce kullanıp zarar vermekten kaçınmak hem de diğer ülkeleri tanıyıp kendi ülkemizde ilişkilendirmek açısından çok gerekli ve daha ciddiye alınması gerek bir eğitim olduğunu düşünüyorum.” şeklinde önerisini ifade etmiştir.

Ö-A-1 “3d yazıcıdan yerel coğrafya materyalleri üretilip ders esnasında öğrencilere gösterilebilir. Bilim insanları getirilip öğrencilere konferans verebilir. Coğrafya youtube kanalları izlettirebilir.” diyerek birden çok öneri sunmuştur.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın yerel coğrafyayla ilgili diğer çalışmalarla aynı ya da farklı olan yönleri üzerinde durulmuş, araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlara değinilmiş ve bu sonuçlara göre birtakım önerilerde bulunulmuştur.

5.1.Tartışma

Araştırmaya katılan öğrencilere yöneltilen “Yerel Coğrafya Öğretimi Sizce Nedir?” sorusuna vermiş oldukları cevaplara baktığımızda en çok verilen cevabın “*içinde yaşanılan alan ve bölge*” ile ilgili olduğu görüşü ön plana çıkmaktadır. Öner (2016) tarafından yazılan “*Sosyal Bilgilerde Yerel Coğrafya Öğretimi: Sosyal Bilgiler Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*” başlıklı yüksek lisans tezinde de sosyal bilgiler öğretmenlerinin de benzer biçimde bu öğretimi tanımladığı görülmüştür. Yine aynı çalışmayla paralel şekilde katılımcıların yerel coğrafya öğretimi tanımlarının çok çeşitlilik göstermediği saptanmıştır. Yeşil (2018) ortaokul öğrencileriyle yaptığı çalışmada ortaokul öğrencilerinin çevre kavramına ilişkin verdikleri kısmen doğru kabul edilen cevaplarda da öğrencilerin çevrenin insan merkezli tanımlarla ifade edildiği görüşü saptanmıştır. Özata Yücel ve Özkan (2014) fen bilimleri öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının çevre kavramına dair insan merkezli bir anlayışla bu kavramı zihinlerinde tanımladıkları görülmüştür. Öztürk (2007) tarafından yapılan diğer bir çalışmada ise sosyal bilgiler öğretmen adayları coğrafyayı tanımlarken en çok “yaşamın kendisi”, fen bilgisi öğretmen adayları ise coğrafyanın “yaşam alanı” olduğunu ifade etmişlerdir. Durmuş ve Baş (2016) da sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya kavramını insan, insanın yaşadığı çevre olarak ifade ettikleri saptamışlardır. Ulaşılan bilgilerden hareketle birçok kişinin zihninde coğrafya ve coğrafyanın temel kavramlarının yaşanılan alan, bölge, çevre şeklinde şekillendirdikleri görülmektedir.

Araştırma bulgularına dayanarak yerel coğrafya öğretiminin coğrafya alanı ile ilgili birçok konuda kullanılabileceği ifade edilebilir. Öner (2016) öğretmenlerle yaptığı çalışmada öğretmenlerin birçok konuyu bir bütünden ziyade spesifik (tek tek) olarak ifade ettikleri

dikkat çekmektedir. Bizim çalışmamızda ise tek tek ifade edilmiş konuların yanında öğretmen adaylarının genel bir şekilde “*coğrafya ile ilgili birçok konuda*” şeklinde genel bir ifade kullandıkları görülmektedir. Bu ifadeden sonra yeryüzü şekilleri, bölgeler, dağlar, ovalar, iklim, bitki örtüsü vb. gibi konularda yerel coğrafya öğretimine başvurulabilir şeklinde ifadeler çoğunlukla dile getirilmiştir. Kaya ve Bozyiğit (2019) coğrafya öğretmeni adaylarının coğrafya kavramına ilişkin düşüncelerini irdeleyen araştırmalarında coğrafya öğretmen adaylarının coğrafyayı dağ, yeryüzü şekilleri, ovalar, akarsular, denizler şeklinde vurguladıkları görülmüştür. Çifçi ve Dikmenli (2016) de coğrafya öğretmenleriyle yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin coğrafi mekanlara dair akıllarına gelen ilk çağrışımların dağ, deniz, ova, dünya, yaşanılan yer, orman, mağara, göl gibi unsurlar olduğunu ifade etmişlerdir. Bizim bulgularımıza ve literatürdeki çalışmalara dayanarak insanların aklında olan coğrafi unsurların yerel coğrafya öğretiminde kullanılabilecek unsurlar olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim Chunmei (2001) de yerel coğrafyanın nüfus, ekonomik unsurlar, doğal kaynaklar ve çevre unsurları bakımından çok zengin olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca bazı katılımcıların soruda yer alan konu kavramının yerine öğrenme alanlarını ifade ettikleri görülmüştür. Bu da bazı katılımcıların soruyu tam olarak anlamadığını göstermektedir. Topuzkanamış ve Maltepe (2010)’nin çalışmalarında ortaya koyduğu sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okuduğunu anlama düzeylerinin düşük olduğunu ifade etmeleri ulaşılan bu bulguyu destekler niteliktedir.

Araştırma içerisinde öğretmen adayları yerel coğrafya öğretimi kapsamında gezi, gözlem, saha araştırması, çeşitli etkinlikler, araştırma, inceleme gibi uygulamaların yapılabileceğini ifade etmişlerdir. Öner (2016)’in yapmış olduğu çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bizim yaptığımız çalışmada ayrıca öğrencilerin oyunlar ve dergi çalışması yapılabilir şeklinde ifadeleri de farklı uygulamalar olarak göze çarpmaktadır.

Gezi-gözlem ve çeşitli sınıf dışı etkinlikleri içinde barındıran yerel coğrafya öğretimi etkinliklerinin öğrencilere kazandıracağı yararlarla ilişkin elde edilen bulgularda yaşadığı çevreyi tanıma, kalıcılığı sağlama, öğrencinin dikkatini çekme, aktif öğrenmeyi sağlama, öğretimi kolaylaştırma gibi yararlarının olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Şahin (2019) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının gezi-gözlem tekniğine ilişkin görüşlerini incelediği tezinde öğretmen adaylarının bu teknik sayesinde yaparak yaşayarak öğrendiği, bilgiyi kalıcı hale getirdiği, öğrenciyi aktif hale getirdiği, öğrencinin yakın çevresini daha iyi tanıdığı gibi sonuçlara ulaşmıştır. Avcı (2019) ise yapmış olduğu doktora çalışmasında sınıf dışı etkinliklerin öğrencilerin hatırd tutma düzeylerini arttırdığını, yaşadıkları yer ile bağlantı

içerisinde olarak yaparak-yaşayarak öğrenme fırsatı elde ettiklerini ve bu sayede yaşadıkları çevre hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşmıştır. Ceylan (2021) “Okul Dışı Eğitim Bağlamında Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Etkinliklerin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde okul dışı eğitim etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarısına olumlu etki ettiğini ifade etmiştir. Çifçi ve Dikmenli (2016) araştırmalarında coğrafya öğretmenlerinin çoğunluğunun okul dışı coğrafya öğretiminin öğrencilerde kalıcılığı arttırdığı, yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağladığı, dokunarak öğrenme sağladığı şeklinde görüş belirttiklerini ifade etmişlerdir.

Araştırmamızda öğretmen adaylarına yerel coğrafya öğretiminin sosyal bilgiler dersinde uygulanabilir olup olmadığına dair görüşleri sorulmuş ve öğretmen adaylarının çoğunluğu uygulanabileceğini belirtmiştir. Uygulanmaz, şartlı uygulanabilir ve uygulanmalı şeklinde ifadelerde yer almaktadır. Öner (2016)’in yapmış olduğu çalışmada da çalışmamızla benzer sonuçlara ulaşılmış ve yerel coğrafya öğretiminin sosyal bilgiler dersinde uygulanabilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğretmen adaylarına yerel coğrafya öğretiminde karşılaşılabilecekleri sorunlar sorulmuş imkan yetersizliği, maddi yetersizlikler, zaman yetersizliği ve bürokratik engeller sorunların başında gösterilmiştir. Öğrencilerin ilgisizliği, sınıfların kalabalık olması, müfredatın yoğunluğu da çalışmamızda bulunan diğer sorunlar olarak göze çarpmaktadır. Öner (2016)’in yapmış olduğu çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Köşker (2012) “Coğrafya Eğitiminde Yer Temelli Öğretim Yaklaşımına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı doktora tezinde öğretmenlerin yer temelli öğretim etkinliklerinde en çok karşılaşılabileceği sorunların maddi yetersizlikler, zaman yetersizliği, sınıfların kalabalık olması ve bürokratik engeller olduğunun ifade etmiştir. İmkanların yetersiz olması da yerel coğrafya öğretimi için öğretmen adayları tarafından sorun olarak ifade edilmiştir. Benzer şekilde Yazıcı (2018)’nın yaptığı çalışmada 30 katılımcıdan 27’si araç-gereç yetersizliğini coğrafya konularının öğretiminde engel olarak görmüştür. Çalışmada sosyal bilgiler dersine ayrılan zamanın yetersiz olduğuna dair sorun da ifade edilmiştir. Özellikle yerel coğrafya öğretiminde yapılabilecek olan sınıf dışı etkinliklerin çok fazla zamana ihtiyaç gerektirdiği göz önüne alındığında müfredatın da yoğun olması zamanın yetersiz olmasına neden olabilmektedir. Özden (2021) yüksek lisans tezinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin çoğunun

ders saatlerinin yetersizliğine dikkat çektiklerini ifade etmiştir. Bu öğretim kapsamında karşılaşılan diğer bir zorlukta bürokratik engellerin (prosedür) fazla olmasıdır. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı (2019) tarafından Resmi Gazetede yayımlanan Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'ne baktığımızda;

- İçerisinde bir müdür yardımcısı, üç öğretmen, iki öğrenci ve bir veliden oluşan sosyal etkinlikler kurulunun kurulması.
- Sosyal etkinlikler kurulunun öğretimin başında gerekli plan ve düzenlemeleri yapması.
- Sosyal etkinlikler kurulunun yaptığı düzenlemelerin eğitim kurumu müdürünce onaylanması.
- Sorumlu öğretmenler tarafından gezilerde Veli İzin Belgesinin gezi öncesinde toplanması ve gezi dosyasına konulması.
- 1 kfile başkanı ve 40 kişiye kadar olan sınıflarda 1, 40 kişiden fazla olan sınıflarda 2 öğretmenin görevlendirilmesi.
- İl- ilçe sınırlarında gerçekleştirilecek sosyal etkinliklerde eğitim kurumundan, il dışı yapılacak sosyal etkinlikler mülki idare amirinden, yurtdışı gezilerinde ise valilikten izin alınması ve ilçe dışına yapılacak sosyal etkinliklerde il- ilçe milli eğitim müdürlüğünün en az üç gün önceden resmi yazıyla bilgilendirilmesi.
- Öğretim programı kapsamında yapılacak gezilerin ders saati içerisinde yapılması diğer etkinliklerin ise tatil günlerinde yapılması.
- Eğitim kurumunca gezilerin sorunsuz şekilde yapılması, gerekli belgelerin incelenmesi, uygunluğuna karar verilmesi.
- Okul Gezileri Çerçeve Sözleşmesinde belirtilen hükümlerin uygulanması; gibi yasal işlemlerin yapılacak etkinlikleri zorlaştırdığı söylenebilir.

Aktaş (2016) yüksek lisans tezinde, çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin çoğunun gezi-gözlem metodunun kullanılmasının yasal zorunluluklar, izin alma süreçlerinin zor olması gibi nedenlerden dolayı zorlaştığını ifade ettiklerini belirtmiştir.

5.2. Sonuç

Bu bölümde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgilerde yerel coğrafya öğretimine ilişkin görüşlerini öğrenmek amacıyla sorduğumuz sorulara ilişkin verdikleri cevapların sonuçları alt problemler çerçevesinde ele alınmıştır.

5.2.1. Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretimi hakkında bilgileri ne düzeydedir? alt problemine ilişkin sonuçlara baktığımızda bireyin içinde yaşadığı çevreyi bilmesi, tanınması ve anlaması, herhangi bir bölgenin, çevrenin ya da alanın incelenmesi, öğretilmesi, yaşadığımız çevrenin, bölgenin incelenmesi, anlatılması ya da öğretilmesi şeklinde aslında birbirine uzak olmayan anlamların çoğunlukla ifade edildiği görülmektedir. Baktığımız zaman yaşanan bir yer, çevre, alan ve bölge kavramları ile herhangi bir bölge, çevre ya da alan kavramlarının bir miktar ayrıştığını söyleyebiliriz. Sıklıkla kullanılan bu ifadelerden sonra “*ülkemizi yorumlamak, incelemek*”, “*kültür aktarımı*”, “*çıkarım yapmayı sağlayan yöntem*” ve “*yerle alakalı olan*” şeklinde kısa tanımlarında mevcut olduğunu görmekteyiz.

5.2.2. İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminin uygulanması hakkında görüşleri nelerdir? alt problemine ilişkin görüşler incelendiğinde 23 öğretmen adayından 14 tanesi “*uygulanabilir*”, 4 tanesi “*uygulanamaz*”, 3 tanesi “*şartlı uygulanabilir*”, 2 tanesi de “*uygulanmalı*” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan yerel coğrafya öğretiminin kullanılabilir olduğu ve kullanılması gerektiği hakkında sonuçlar çıkarılabilir. Ancak öğretmen adayları yerel coğrafya öğretiminin uygulanmasında bazı sorunların yaşanabileceğini de ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları “*İmkan yetersizliği (5)*”, “*Zaman yetersizliği (4)*”, “*Maddi yetersizlik (4)*”, “*Prosedür (3)*”, “*Doğru Bilgi Sağlanamaması (2)*”, “*Ortamın Uygunsuzluğu (2)*”, “*Bilgi Yetersizliği (2)*”, “*Sıkıcı Eğitimin Verilmesi (2)*”, “*Sorun Olmaz (2)*”, “*Öğrencinin İlgisizliği (2)*”, “*Sınıf Mevcudunun Yoğunluğu (2)*”, “*Kentleşme (1)*”, “*Müfredat Yoğunluğu (1)*”, “*Bilginin Değişimi(1)*” şeklinde sorunlarla karşılaşabileceklerini ifade etmişlerdir.

5.2.3. Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar

Sosyal bilgiler öğretmen adayları sosyal bilgiler dersi kapsamında yerel coğrafya öğretiminden hangi konuların öğretiminde yararlanabilir ve hangi konuların yer almasını isterler? alt problemine ilişkin öğretmen adaylarının verdikleri cevaplarda “*yeryüzü şekilleri*”, “*bölgeler*”, “*iklim*”, “*afetler ve çevre sorunları*” gibi konuların öğretiminde yararlanabileceklerini ifade eden katılımcıların yanı sıra genel bir düşünce biçimi olarak

coğrafyayla ilgili birçok konuda da yerel coğrafya öğretimine başvurabileceklerini ifade eden öğretmen adayları da vardır. Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde yerel coğrafya öğretimi kapsamında hangi konuların yer almasını istediğine dair belirttikleri yanıtlarında “iklim”, “kültür”, “ekonomik ve sosyal hayat”, “toprak çeşitleri”, “bitki örtüsü” gibi cevaplar verdikleri görülmektedir.

5.2.4. Dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlar

Sosyal bilgiler öğretmen adayları okulun bulunduğu çevreden genel olarak hangi coğrafi unsurları kullanabilir? alt problemine ilişkin vermiş oldukları cevaplarda yeryüzü şekilleri, bitki örtüsü, toprak türleri, tarihi unsurlar, iklim, konum, mekan gibi unsurları en çok kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Bunlar içerisinde yer alan tarihi unsurların kullanılabileceği dair görüşlerin yer temelli öğretime ait olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının bu noktada yer temelli öğretim ile yerel coğrafya öğretimini karıştırdıklarını söyleyebiliriz. Yer temelli öğretim insanın yaşadığı yeri merkeze alarak öğrenmeyi sağlamak için yaşanan yerin kültürel, doğal, ekonomik, siyasi, tarihi açılarından ele alınarak tecrübe edilen deneyimler yoluyla bireylerin bilgi ve beceri kazanmasını amaçlar (Köşker ve Karabağ, 2019, s. 3246). Yerel coğrafya öğretimi ise yine yeri merkeze alır ancak çeşitli alanlar bakımından değil sadece coğrafya alanı özelinde ele almaktadır.

5.2.5. Beşinci alt probleme ilişkin sonuçlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminin yararlılığı hakkındaki düşünceleri nelerdir? alt problemine ilişkin katılımcıların verdiği cevaplar yaşadığı bölge hakkında bilgi sahibi olma, kalıcı-etkili öğrenmeyi sağlama, dikkat çekme, ilişki kurmayı sağlama, gibi yararlılıkları olduğunu ifade etmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının burada verdikleri cevapların sınıf dışı eğitim, aktif eğitim, yapılandırmacı eğitim gibi anlayış ve yöntemlerin sağladığı yararlar ile benzerlikler gösterdiğini söyleyebiliriz.

5.2.6. Altıncı alt probleme ilişkin sonuçlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretimi hakkındaki görüş ve önerileri nelerdir? alt problemine ilişkin öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminin nitelikli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için gezi-gözlem yapılmalı, destek alınmalı, materyaller kullanılmalı, etkinlikler yapılmalı, yerel coğrafyanın önemi anlatılmalı, ders saatleri arttırılmalı, çeşitli örnekler verilmeli, yeni bir öğrenme alanı olarak sunulmalı gibi

önerileri olduğu kaydedilmiştir. Öğretmen adaylarına son olarak başka görüş ve önerileri olup olmadığı sorulmuş, adayların çoğu öneri belirtmemiş öneri belirten adaylar ise yerel coğrafya öğretimine önem verilmeli, konferanslar yapılmalı, 3d materyaller üretilmeli gibi önerilerde bulunmuşlardır.

5.3. Öneriler

Çalışmamızda öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretimiyle ilgili görüşleri analiz edilmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevaplardan hareketle bazı önerilerde bulunulabileceği anlaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretiminin uygulanabilir olduğu görüşü mevcuttur. Ancak yapılacak olan öğretim etkinlikleri hem masraflı olmakta hem de yasal prosedür yükü yüzünden öğretmenlerin etkinliklere isteksizliği artmaktadır. Bu nedenle bakanlığın etkinlikler için okullara bütçe ayırması faydalı olacaktır. Ayrıca yasal prosedürlerin azaltılarak bu işin uzmanı olan şirketler kurularak gerekli önlemlerin alınması ve bu şirketler aracılığıyla sınıf dışı etkinliklerin düzenlenmesi faydalı olacaktır.

Sosyal bilgiler ders saatlerinin yetersiz olması ve müfredat yoğunluğu da yerel coğrafya öğretimi için önemli bir dezavantaj olarak görülmektedir. Bu nedenle aktivite veya etkinliklerin yapılması için programda geniş bir zaman dilimi ayrılması gerekmektedir.

Yerel coğrafya öğretiminde kullanılabilecek coğrafi unsurların belirlenmesi için coğrafya alan uzmanları, öğretmenler, öğrenciler ve bakanlığa bağlı diğer uzman personelin görüşleri alınmalı ve bu çerçevede belirli bir sınırlı alan dahilinde söz konusu unsurlar belirlenmelidir. Sosyal bilgiler ders kitapları hazırlanırken, belirlenen unsurlar ders kitaplarına eklenmeli ve öğrencilerin kendi yaşadıkları alan içerisinde yer alan coğrafi unsurları öğrenmeleri sağlanmalıdır.

Üniversitelerde okuyan öğretmen adaylarının çevrelerindeki yerel coğrafi unsurları kullanabilmeleri için fark etmeleri gerekmektedir. Bunun için üniversite dönemlerinde öğretmen adaylarının çevresel farkındalıklarını arttırmak adına çeşitli etkinlikler, konferanslar hatta yerel coğrafya toplulukları vb. kurulabilir. Esas olarak ta Yerel Coğrafya başlıklı bir dersin seçmeli olarak eğitim fakülteleri müfredat programlarında yer alması yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akdemir, İ. O. ve Akengin, H. (2020). Coğrafya Biliminin Tanımı, İlkeleri, Konusu, Bazı Kavramları ve Öğretimi. H. Akengin ve İ. Dölek (Ed.) içinde, *Genel Fiziki Coğrafya (4.Baskı) içinden* (s. 1-40). Ankara: Pegem Akademi.
- Akınoğlu, O. (2005). Coğrafya Eğitiminin Etkililiği ve Sorunları. *Marmara Coğrafya Dergisi*(12), 77-96.
- Akınoğlu, O. (2004). Yapılandırmacı Öğrenme ve Coğrafya Öğretimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (10), s.73-94.
- Akkaya, M. (2014). *Sosyal Bilgilerde Yer Temelli Öğretim Yaklaşımı*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Akşid, F. ve Şahin, C. (2011). Coğrafya Öğretiminde Aktif Öğrenmenin Akademik Başarı ve Tutum Üzerine Etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 1-26.
- Aktaş, R. (2016). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi-Gözlem Tekniğini Kullanırken Yaşadıkları Problemler ve Kazanımlara İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı, Kars.
- Alacahan, G. (2016). *Otantik Öğrenmede Yerel Coğrafi Bilgi ve Halk Takvimi*. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı, Aydın.
- Ali, M. (2018). Coğrafya Nedir? Y. Hakkı ve N. Koca (Ed.), *Genel Coğrafya* (s. 1-20). Ankara: Pegem Akademi.
- Altan, M., ve Ünalı, Ü. E. (2021). Coğrafya Eğitiminde Sınıf Dışı Ortamların Kullanımı: Bahçe Temelli Eğitim. *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi*, 1(2), 78-93.
- Aşılıoğlu, B. (2017). Başlıca Öğrenme ve Öğretim İlkeleri. M. Arslan içinde, *Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde* (s. 29-48). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atalay, İ. (2001). *Genel Fiziki Coğrafya (5. Baskı)*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

- Avcı, G. (2019). *Sınıf Dışı Eğitimin İlkokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum, Başarı ve Hatırda Tutma düzeyine Etkisi*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, İzmir.
- Ayas, A. (2020). Eğitim Öğretimle İlgili Temel Kavramlar. H. Özmen ve D. Ekiz (Ed.) , *Eğitime Giriş içinde* (s. 2-11). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, F. ve Güngördü, E. (2016). *Coğrafya Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, S. ve Bayazıt, İ. (2021). Nitel Araştırmada Geçerlik ve Güvenirlik. M. Çelebi (Ed.) içinde, *Nitel Araştırma Yöntemleri içinde* (s. 182-209). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, Z., Karakoç, B. ve Bay, E. (2020). Otantik Öğrenme. A. S. Saracaloğlu, B. Akkoyunlu, ve İ. Gökdaş (Ed.), *Öğretimde Yaklaşımlar ve Eğitime Yansımaları içinde* (259-286). Ankara: Pegem Akademi.
- Bahar, H. H. (2019). Temel Kavramlar. M. K. Çalık ve S. Yalçın , *Eğitime Giriş içinde* (s. 1-49). Ankara: Pegem Akademi.
- Baltacı, A. (2021). Nitel Veri Toplama Araçları. A. Uzunöz (Ed.) , *Bilimsel Araştırma Becerileri ve Araştırmada Güncel Desenler Makale İncelemeleri ve Örnek Makale Çalışmalarıyla içinden* (s. 41-68). Ankara: Pegem Akademi.
- Batdı, V. (2021). Nitel Verilerin Toplanması ve Analizi. B. Çetin, M. İlhan ve G. M. Şahin (Ed.), *Eğitimde Araştırma Yöntemleri Temel Kavramlar, İlkeler ve Süreçler* (s. 201-225). Ankara: Pegem Akademi.
- Baysan, S. ve Gümüş, N. (2021). Coğrafya Eğitiminde Otantik Öğrenme ve Kullanımı. E. Artvinli ve Y. Değirmenci (Ed.), *Uygulama Örnekleriyle Coğrafya Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar-2 içinde* (S. 375-399). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bilgili, A. (2019). Geçmişten Günümüze Sosyal Bilgiler ve Sosyal Bilimler. *Sosyal Bilgilerin Temelleri (9.Baskı) içinde* (s. 2-31). içinde Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (24. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.

- Ceylan, S. (2021). *Okul Dışı Eğitim Bağlamında Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Etkinliklerin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı, Nevşehir.
- Chunmei, Z. (2001). Cultivating students' practical ability in combination with local geography. *Geography Teaching*. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>.
- Çalışkan H. ve Yıldırım, Y. (2022). *Okul Dışı Ortamlarda Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çalışkan, O. (2020). *Coğrafya Eğitimi ve Arazi Çalışmaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çatak, M. (2020). Programlara Göre Sosyal Bilgilerin Tarihi Gelişimi. S. Şimşek (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde* (s. 1-24). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çengelci, T. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Öğrenmeye İlişkin Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1823-1841.
- Çifçi, T. ve Dikmenli, Y. (2016). Coğrafya Öğretmenlerinin Okul Dışı Coğrafya Öğretimine İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(1), 36382.
- Çıkkılı, Y. (2019). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. K. Keskinlik (Ed.), *Eğitime Giriş içinde* (s. 1-32). Ankara: Pegem Akademi.
- Değirmenci, Y. (2019). Coğrafya Öğretmenlerinin İyi Öğretim Anlayışlarının İncelenmesi . *Eskişehir Osmangazi Sosyal Bilimler Dergisi*, 65-82.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2020). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. Ö. Demirel, Z. Kaya, ve K. Kiroğlu (Ed.) içinde, *Eğitime Giriş içinde* (s. 1-14). Ankara: Pegem Akademi.
- Dirik, M. Z. (2015). *Eğitim Programları ve Öğretim Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara : Pegem Akademi.
- Doğanay, H. (2002). *Coğrafya Öğretim Yöntemleri*. Erzurum: Aktif Yayınevi.
- Doğanay, H. (2010). Anlamı, Tanımı, Konusu ve Felsefesi Bakımından Coğrafya İlmi Hakkında Bazı Düşünceler. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 2-44.

- Doğanay, H. ve Doğanay, S. (2018). *Coğrafya Bilim Alanlarına Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dönmez, C. (2003). Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramı. C. Şahin (Ed.) , *Sosyal Bilgiler Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu içinde* (s. 31-41). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Durmuş, E. ve Baş, K. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 75-92.
- Dursun, F. (2019). Öğrenme ve Öğretimle İlgili Modeller ve Öğretim Stratejileri. T. Duman ve D. Peker Ünal (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde* (s. 78-122). Ankara: Pegem Akademi.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri(6.Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erciyeş, G. (2019). Öğretim Yöntem ve Teknikleri. Ş. Tan (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde* (s. 193-218). Ankara: Pegem Akademi.
- Erkuş, A. (2021). *Davranış Bilimleri için Bilimsel Araştırma Süreci (7. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Eser Ünalı, Ü. ve Türker, A. (2020). 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programında Yer Alan Coğrafi Beceriler ve Analizleri. E. Ünalı (Ed.), *Coğrafya Öğretimi 2 içinde* (s. 1-27). Ankara: Pegem Akademi.
- Evans, R. T.,ve Kılınç, E. (2013). HISTORY OF PLACE-BASED EDUCATION IN THE SOCIAL STUDIES FIELD. *Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(14), s.263-280.
- Gençtürk, E. (2013). Coğrafya Okuryazarlığı. Karatekin K.ve Gençtürk E. (Ed.), *Sosyal Bilgiler için Çoklu Okuryazarlıklar içinde* (s. 24-42). Ankara: Pegem Akademi.
- Gökarp, M. (2019). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gregory, H. H. ve Chapman, C. (2020). Öğrenci Başarısı için Öğretim Stratejileri. *Farklılaştırılmış Öğretim Stratejileri (3. Baskı)* (M. A. Sözer, Çev.). içinde Ankara: Pegem Akademi.

- Güneş, F. (2016). Öğretim Stratejileri. F. Güneş (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde* (s. 61-91). Ankara: Pegem Akademi.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (5.Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Huabin, Y. (2004). *A probe the Local Geography Education*. Yüksek Lisans Tezi. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>.
- Hualong, F. (2020). *Research on the Development and Teaching Application of Local Geography Curriculum Resources in Guilin*. Yüksek Lisans Tezi, Central China Normal University. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>.
- Huang, Y., & Pan, A. (2014). The Local Geography Education in Guangzhou High School. *Education Research Frontier*, 4(4), 110-116. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>
- Huihui, L. (2020). *Theory and Practice of Resource Development of Local Geography Teaching Materials in Hanzhong* Yüksek Lisans Tezi. Shaanxi University of Technology . Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>.
- İlhan, A., Ekber, G. A., ve Ali, Ç. M. (2017). Yapılandırmacı Yaklaşım Çerçevesinde Coğrafya Öğretiminde Sorgulama Temelli Öğrenme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl, 5, 59-78.
- Jie, L. (2021). Promoting in-Depth Teaching with the Development of Local Geography Curriculum Resources. *Contemporary Family Education*. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>.
- Jing, J. (2020). *Research on the Development and Utilization of Local Geography Curriculum Resources in Senior High School*. Yüksek Lisans Tezi, Southwest University. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>.
- Kabapınar, Y. (2019). *Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kale, M. (2019). Eğitim Öğretimle İlgili Temel Kavramlar. E. Karip (Ed.), *Eğitime Giriş içinde* (s. 2-18). Ankara: Pegem Akademi.

- Kara, C. (2019). Sosyal Bilgilere Evrensel ve Ulusal Düzeyde Genel Bakış: Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler İlişkisi. *Sosyal Bilgilerin Temelleri* içinde (s. 1-19). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaya, B. ve Bozyiğit, R. (2019). Considerations of pre-service geography teachers related to the concept of. *International Journal of Geography and Geography Education*, 39, 55-69.
- Kazancı, H. (2010). *Otantik Öğrenme Açısından Yerel Coğrafi Bilgi (Artova Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Bilim Dalı, Tokat.
- Kıroğlu, K. (2020). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. K. Kıroğlu, ve C. Elma (Ed.), *Eğitime Giriş içinde* (s. 1-14). Ankara: Pegem Akademi.
- Kızılçaoğlu, A. (2006). İlköğretimin Birinci Kademesinde Coğrafya Eğitimi ve Öğretimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*(14), 81-106.
- Koçoğlu, E. ve Aydın, M. (2017). Alan Uzmanlarına Göre 2017 Sosyal Bilgiler Programının 2005 Programı Çerçevesinde Analizi. *International Journal of Social Science Research*, 60-72.
- Köşker, N. (2012). *Coğrafya Eğitiminde Yer Temelli Öğretim Yaklaşımına İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Köşker, N., ve Karabağ, S. (2012). Coğrafya eğitiminde yer temelli öğretim yaklaşımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 16(3), s.123-137.
- Köşker, N., & Karabağ, S. (2019). Yer Temelli Öğretim. *Turkish Studies*, 14(6), 3231-3249. DOI: 10.29228/TurkishStudies.30229
- Lui, C. (2020). *Development of Local Geography Curriculum Resources Based on the Concept of Harmonious Human-earth Relationship*. Yüksek Lisans Tezi, Central China University. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>
- Meixia, L. (2017). *The Application of Local Geography Curriculum Resources in High School Geography Teaching*. Yüksek Lisans Tezi, Central China Normal University. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>

Mi, C. (2018). *Research on the Utilization of Rural Geographical Resources Based on Geographical Core Quality Study on the Utilization of Local Geographical Resources Based on the Core Accomplishment of Geography*. Yüksek Lisans Tezi. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>

Milli Eğitim Bakanlığı (2019). *Okul Dışı Öğrenme Ortamları Kılavuzu*. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). Ortaokulların “Şehrimiz” dersinin müfredatı hazırlandı. <https://www.meb.gov.tr/ortaokullarin-quotsehrimizquot-dersinin-mufredati-hazirlandi/haber/15245/tr> adresinden 15.02.2022 tarihinde erişilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (2015). *Milli Eğitim Bakanlığı 2015 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (2019). *Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği*. Erişim adresi: <https://ogm.meb.gov.tr/www/mill-egitim-bakanligi-egitim-kurumlari-sosyal-etkinlikler-yonetmeligi/icerik/810> adresinden 15.02.2022 tarihinde erişilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (2021). *Şehrimiz ... Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

Oban Çakıcıoğlu, R. (2011). Coğrafya Öğretiminde Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim. M. Coşkun (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Yapılandırmacı Coğrafya Eğitimi içinde* (s. 313-375). Bursa: MKM Yayıncılık.

Ocak, İ., & Olur, B. (2019). Bilimsel Araştırma Süreci: Giriş. G. Ocak (Ed.) , *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri içinde* (s. 2-65). Ankara: Pegem Akademi.

Oktay, A. (2020). Eğitimin Tanımı, Özellikleri ve Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. A. Oktay (Ed.), *Eğitime Giriş içinde* (s. 2-18). Ankara: Pegem Akademi.

Öner, G. (2016). *Sosyal Bilgilerde Yerel Coğrafya Öğretimi: Sosyal Bilgiler Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı, Bolu.

Öner, G. (2018). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yerel Coğrafya. *Uluslararası Coğrafya Eğitimi Sempozyumu*, (s. 542-550). Nevşehir.

- Öner, G. (2018, Nisan). Yerel Coğrafya ve Öğretimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(9), s. 107-129.
- Öner, G. (2019). Sosyal Bilgileri Yerel Coğrafyaya İndirmek: Şehrimiz ve Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 121-136. doi: 10.7822/omuefd.553358
- Öner, G. ve Memişoğlu, H. (2018). Sosyal Bilgiler Yerel Coğrafya Öğretimi: Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 7(3), 193-218.
- Özata Yücel, E. (2014). Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Çevre Algılarının Kelime İlişkilendirme Aracılığıyla Belirlenmesi. *e-International Journal of Educational Research*, 5(4), 41-56.
- Özden, M. (2021). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Harita Becerilerinin Öğretimine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Sivas.
- Özgen, N. (2012). Bilim Olarak Coğrafya ve Evrimsel Paradigmaları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 1-25.
- Öztürk, C. (2015). Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış. C. E. Öztürk (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi içinde* (s. 1-31). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının "Coğrafya" Kavramına Yönelik Metafor Durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(2), 55-69.
- Parmaksız, R. Ş. ve Yanpar, T. (2006). Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 159-172.
- Polat, S. ve Aksoy, B. (2021). Sosyal Bilgiler Öğretimi. S. Polat ve B. Aksoy (Ed.) *Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilgiler Öğretiminde Çağdaş Öğrenme ve Öğretme Yaklaşımları içinde* (s. 1-18). Ankara: Pegem Akademi.

Sobel, D. (2005). *Place-based education: connecting classrooms & communities*. Great Barrington: The Orion Society.

Smith, G. A. (2002a). *Place-based education: Learning to be where we are*. Phi Delta Kappan, 83(8), 584-594.

Sönmez, V. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretim ve Öğretmen Kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, S. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Gezi-Gözlem Tekniğine İlişkin Görüşleri Yüksek Lisans Tezi*. Giresun: Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı.

Şahin, V. & İnce, Z. (2020). Geography education in 2018 primary school instruction schedule. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 41, 1-12.

Şan, A. (2016). *Ortaokul Sosyal Bilgiler Derslerinde Çevre Gezilerinin Etkililiği Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi (Antalya İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı, Antalya.

Şekerci, H. (2021). İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Otantik Öğrenme Yaklaşımı Kapsamında Kanıt Temelli Etkinliklerin Kullanımı. *Education and Science*, 46(207), 85-126.

Şimşek, S. (2020). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. N. Saylan (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş içinde* (s. 1-17). Ankara: Anı Yayıncılık.

Tanrıkulu, M. (2019). *Coğrafya ve Kültür (3.Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.

Taşdemir, F. (2019). Verilerin Toplanması. K. Yılmaz ve R. S. Arık (Ed.) içinde, *Eğitimde Araştırma Yöntemleri içinde* (s. 128-158). Ankara: Pegem Akademi.

Taşpınar, M. (2020). *Kuramdan Uygulamaya Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Tay, B. (2010). 1998 ve 2005 İlköğretim Sosyal Bilgiler Programlarında Nedensellik. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 173-198.

TDK (TÜRK DİL KURUMU) . (2021). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>.

- Tok, Ş. (2021). Öğretme-Öğrenme Strateji ve Modelleri. A. Doğanay (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde* (s. 142-171). Ankara: Pegem Akademi.
- Tomal, N. (2009). Coğrafya Derslerinde Edinilen Bilgilerin Günlük Hayatta Kullanılma Durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 229-240.
- Topuzkanamış, E. ve Maltepe, S. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuduğunu Anlama ve Okuma Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 655-677.
- Tösten, R. (2020). Okul Dışı Eğitim ve Öğrenme. A. Küçüköğlu ve H. İ. Kaya (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Okul Dışı Öğrenme Ortamları içinde* (s. 2-21). Ankara: Pegem Akademi.
- Turan, M. (2019). Öğretim Stratejileri. A. S. Saracaloğlu ve A. Küçüköğlu (Ed.) *Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde* (s. 180-193). Ankara: Pegem Akademi.
- Ünlü, M. (2014). *Coğrafya Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Xiurong, W. (2016). *The Development and Case Study of Geography Course Resources in Wuchuan County*. Yüksek Lisans Tezi, Inner Mongolia Teaching University. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>.
- Xuandao, L. (2012). *Developing and Application of Local Geography Curriculum Resources*. Yüksek Lisans Tezi, Central China Normal University. Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>.
- Yalçın, A. ve Akhan, N. E. (2019, Temmuz 9). Cumhuriyetten Günümüze Sosyal Bilgiler Programlarının Sosyal Bilgiler Yaklaşımlarına Göre İncelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 12(3), 842-873.
- Yavuz, M. (2018). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. *Eğitim Bilimine Giriş içinde* (s. 1-27). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yazıcı, Ö. (2018). Coğrafya konularını öğrenmede karşılaşılan engeller ve aşma yolları. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 2(1), 34-53.
- Yeşil, V. (2018). *Ortaokul Öğrencilerinin Çevre Kavramı Açıklamaları ve Çevresel Kaygılarının Bazı Değişkenler ile İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı

Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Eğitimi Ana Bilim Dalı
Fen Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalı, Muğla.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*(11. Baskı).
Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, R. (2020). Otantik Öğrenme Yaklaşımının Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanması:
Bir Karma Yöntem Araştırması. Doktora Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı,
Afyonkarahisar.

Yıldırım, T. (2019). Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Coğrafya. T. Yıldırım ve R. Turan (Ed.) ,
Sosyal Bilgilerin Temelleri (3. Baskı) içinden (s. 137-152). Ankara: Anı Yayıncılık.

Yıldız Yılmaz N, Tabaru, G (2017). Fen Bilimleri 3 ve 4. Sınıf Öğretim Programı İle Ders
Kitaplarının Yer Temelli Eğitim Açısından İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (3), 1584-1605.

Yıldızlar, M. (2019). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Yılmaz, K. (2020). Eğitimin Temel Kavramları. H. B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz (Ed.) ,
Eğitime Giriş içinde (s. 1-17). Ankara: Pegem Akademi.

Yılmaz, S. ve Sarpkaya, R. (2014). Bölüm 1. A. Tanrıoğen ve R. Sarpkaya (Ed.) içinde,
Eğitim Bilimine Giriş (5.Baskı) içinde (s. 1-36). Ankara: Anı Yayıncılık.

Yunzhi, H. (2013). *Guangzhou Secondary School of the Local Geography Comprehensive
Teaching Methods Practice Inquiry*. Yüksek Lisans Tezi, Guangzhou University.
Erişim adresi: <https://t.cnki.net/>.

Yazar, T. ve Keskin, İ. (2020). Nitel Araştırmada Örneklem. B. Oral ve A. Çoban (Ed.) ,
Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri içinden (s. 229-
246). Ankara: Pegem Akademi.

Zarillo, J. J. (2016). Sosyal Bilgilere Giriş. B. Tay ve S. B. Demir içinde, *Sosyal Bilgiler
Öğretimi İlkeler ve Uygulamalar içinde* (s. 2-19). Ankara: Anı Yayıncılık.

EKLER**EK 1.****ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ**

AD- SOYAD: BURAK ÇAVDAR

MAİL ADRESİ:

ÖĞRENİM HAYATI:

2010-2014: BORNOVA- GÜZELCAN KARDEŞLER LİSESİ

2014-2015: AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLGİLER
ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

2015-2018: DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ SOSYAL
BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

2018-2022: DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

2019-2022: EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖZEL EĞİTİM
ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ LİSANS PROGRAMI

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ KAMU YÖNETİMİ
BÖLÜMÜ- 4. SINIF

EK 2. Görüşme Soruları

11.11.2021 22:42

Gmail - Görüşme formu onayı.

Burak Çavdar

Görüşme formu onayı.

Galip ÖNER

5 Kasım 2021 22:47

Alıcı: Burak Çavdar

Burak hocam merhaba,

Atıfta bulunduğunuz takdirde görüşme formunu tabi ki kullanabilirsiniz. Süreçte yardımcı olabileceğim başka bir durum olursa destek olmak isterim,

İyi çalışmalar, selamlar.

Arş. Gör. Galip Öner
Erciyes Üniversitesi

5 Kas 2021 Cum, saat 22:41 tarihinde Burak Çavdar

şunu yazdı:
Hocam merhabalar kusura bakmayın rahatsız ediyorum. Daha önce sizin yüksek lisans tezinizde kullandığınız görüşme formunu kullanabilmek için Instagram üzerinden sizden izin istemiştim ancak tarafınızdan resmi olarak izin alırdığımı dair bir belge istediler, Acaba burda resmi olarak bir izin yazabilir misiniz rica etsem?

Arş. Gör. Galip ÖNER

Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

Dahili: 37074

Aves: <http://aves.erciyes.edu.tr/galiponer/>Academia: <https://erciyes.academia.edu/Galip%C3%96ner>ResearchGate: https://www.researchgate.net/profile/Galip_Oner

Görüş Formu

Değerli Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları;

Bu çalışma sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yerel coğrafya öğretimiyle ilgili görüş ve önerilerinin alınması için hazırlanmıştır. Bu çalışmada elde edilecek bulgular "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yerel Coğrafya Öğretimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi" başlık tezde ortaya konulacaktır. Bu araştırmanın verimli bir şekilde ortaya konulması için sizlerin samimi cevaplarınız önem arz etmektedir. Soruların eksiksiz ve doğru şekilde cevaplanması bilimsel açıdan sosyal bilgiler alanına katkı sağlayacağından çok önemlidir. Araştırmaya verdiğiniz katkı dolayısıyla şimdiden teşekkür ederim.

BURAK ÇAVDAR

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ
BÖLÜMÜ YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ

Kişisel Bilgi Formu

1) Cinsiyetiniz: K () E ()

2) Yaşınız: 18-20 () 22-24 () Diğer ()

3) Sınıfınız: 3 () 4 ()

4) Üniversiteye gelmeden önce yaşadığınız yerleşim yeri: Kent () Kır ()

5) Memleketiniz :

1. “Yerel Coğrafya Öğretimi” sizce nedir?

2. Sosyal Bilgiler derslerinde “Yerel Coğrafya” öğretiminden nasıl yararlanabilirsiniz?

2.1. Hangi konuların öğretiminde başvurabilirsiniz?

2.2. Ne tür uygulamalar yapabilirsiniz?

3. Coğrafya konularının öğretiminde yakın coğrafi çevreden yararlanarak yerel coğrafya etkinlikleri yaptırmanın öğrencilere kazandıracak yararlar sizce neler olabilir?

4. Sosyal bilgiler dersinde bir üniteye yerel coğrafyaya yer verilse bu üniteye hangi konuların yer almasını isterdiniz? Nedenleriyle açıklayınız.

5. Yerel coğrafya öğretiminin sosyal bilgiler dersinde uygulanabilirliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Açıklayınız.

6. Okulunuzun bulunduğu çevrede yerel coğrafya öğretimi kapsamında hangi coğrafi unsurları kullanabilirsiniz? Belirtiniz.

7. Yerel coğrafya öğretiminde karşılaştığınız veya karşılaşılabileceğiniz sorunlar nelerdir? Açıklayınız.

8. Yerel coğrafya öğretiminin nitelikli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için önerileriniz nelerdir? Belirtiniz.

9. Yerel coğrafya ile ilgili başka görüşleriniz varsa lütfen belirtiniz?

EK 3. Uygulama İzinleri

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ

Sayı : E-87347630-659-163662

Konu : Burak ÇAVDAR

ACELE
21.12.2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 16.11.2021 tarih ve E-67493393-302.08.01-143559 sayılı yazımız.
b) Buca Eğitim Fakültesi Dekanlığının 17.12.2021 tarih ve E-85316909-659-160680 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazımız ile bildirilen Enstitünüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Burak ÇAVDAR'ın, "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yerel Coğrafya Öğretimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında uygulama yapma talebine ilişkin Buca Eğitim Fakültesi Dekanlığından alınan ilgi (b)'de kayıtlı yazı, işbu yazımız ekinde sunulmaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Nükhet HOTAR
Rektör

Ek: İlgi (b)'de kayıtlı yazı ve ekleri. (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 41B450E7-0E3D-4785-8C9F-03F24DFC5FA9 Doğrulama Adresi: <https://turkiye.gov.tr/dokuz-eylul-universitesi-ebys>
Adres: Kültür Mahallesi, Cumhuriyet Blv No:144, 35220 Konak/İzmir Bilgi için: Pelin ALTIN
Memur

HİZMETE ÖZEL

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Buca Eğitim Fakültesi

ACELE

17.12.2021

Sayı : E-85316909-659-160680

Konu : Burak ÇAVDAR

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİNE

İlgi : Hukuk Müşavirliği'nin 06.12.2021 tarihli ve E-87347630-659-153860 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Burak ÇAVDAR'ın "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yerel Coğrafya Öğretimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı çalışması kapsamında Fakültemiz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümünde uygulama yapma isteği dersleri aksatmamak ve çalışmayı kendisinin takip etmesi koşuluyla uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Sibel YEŞİLDERE İMRE
Dekan V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 88F1D578-8C01-4DE1-87D0-770A78FASD72 Doğrulama Adresi: <https://turkiye.gov.tr/dokuz-eylul-universitesi-cbys>

Adres: Uğur Mumcu Cad. 135. Sk. No:5 35150 Buca-İZMİR

Faks: 0 232 420 48 82

Bilgi için: Sevgi TİFTİK
Bilgisayar İşletmeni

